

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความเป็นมาของการใช้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย
2. พัฒนาการของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา
3. ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
4. วิธีสอนภาษาอังกฤษที่นิยมใช้ในประเทศไทย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ เดลฟาย

ความเป็นมาของการใช้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย

การใช้ภาษาอังกฤษในประเทศไทย มีสาเหตุมาจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต 3 ด้านด้วยกัน คือ

1. ด้านการค้าขาย
2. ด้านการเผยแพร่ศาสนา
3. ด้านการเมือง
1. ด้านการค้าขาย

ประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับต่างประเทศโดยเฉพาะกับประเทศทางซีกตะวันตก มาตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 โดยมีโปรตุเกสเป็นประเทศแรกที่ทำให้ความสนใจในการค้าขายกับประเทศ ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งตรงกับสมัยกรุงศรีอยุธยา คือ ราว พ.ศ.2054 และยังช่วย ไทยรบกับพม่า เมื่อปี พ.ศ.2081 นอกจากนี้ยังได้นำความรู้ด้านการทำปืนไฟ แบบแผนการ

สร้างป้อมปราการต่อสู้ปืนไฟ และฝึกหัดวิธีใช้ปืนไฟในยุทธสงครามให้กับคนไทยอีกด้วย ต่อมา ภายหลังจึงได้รับพระราชทานที่ดินและอนุญาตให้สร้างวัดถือศาสนาคริสต์ได้ (สมเด็จพระนเรศวรมหาราช, 2493) เมื่อไทยทำสัญญาทางการค้ากับโปรตุเกสแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่าง ไทยกับประเทศตะวันตกได้ขยายตัวออกไปเมื่อมีประเทศตะวันตกชาติอื่น ๆ เข้ามาแข่งขันกันเพื่อ ค้าขายกับไทย ครั้นในราวศตวรรษที่ 17 ซึ่งตรงกับสมัยกรุงศรีอยุธยา ประเทศตะวันตกต่าง ๆ ได้แก่ สเปน ฮอลันดา อังกฤษ และเดนมาร์ก เข้ามาค้าขายในประเทศไทย โดยมีฮอลันดา และอังกฤษเท่านั้น ที่มุ่งด้านการค้าขายเป็นสำคัญ อีกทั้งอังกฤษยังได้นำความรู้ด้านการเดินเรือ เข้ามาสอนอีกด้วย (สมเด็จพระนเรศวรมหาราช, 2493) ส่วนทางด้านฮอลันดาก็เริ่ม มีอิทธิพลทางการค้าเพิ่มมากขึ้นในรัชกาลของสมเด็จพระเจ้าปราสาททองและตอนต้นรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช โดยในปี พ.ศ.2177 ฮอลันดาก็ได้สร้างสถานการค้าที่แข็งแรงและมั่นคง ขึ้นที่กรุงศรีอยุธยาและได้ส่งเรือรบมาปิดปากอ่าวไทย เพื่อไม่ให้เรือไทยเข้าออก ทั้งนี้เพราะ ฮอลันดาไม่พอใจรัฐบาลไทย ที่ให้การสนับสนุนให้อังกฤษมาเปิดสถานการค้า อีกทั้งยังให้ความ สนับสนุนกับฝรั่งเศสที่เข้ามาตอนปลายศตวรรษที่ 17 อีกด้วย

ดังนั้น ในปี พ.ศ.2205 สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงพยายามดำเนินนโยบาย ต่างประเทศเสียใหม่ เพื่อลดอำนาจและอิทธิพลของฮอลันดาในประเทศไทยด้วยการแสวงหา ประเทศตะวันตกชาติอื่น ๆ ได้แก่ อังกฤษ และฝรั่งเศส เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับไทย (วงเดือน นาราัจจ์, 2519) การติดต่อค้าขายกับฝรั่งเศสครั้งนี้ ฝรั่งเศสได้นำเอาวิชาการอื่น ๆ แบบ ตะวันตกเข้ามาด้วยคือ วิชาดาราศาสตร์ ภาษาฝรั่งเศส การต่อเรือ การก่อสร้าง เป็นต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ในรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ความสัมพันธ์กับประเทศตะวันตก เจริญถึงขีดสุด เพราะเป็นช่วงที่มีชาวตะวันตกเดินทางมาค้าขายมากมาย ต่อมาเกิดความผันแปร ทางการเมืองขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยพระเพทราชาทำการปฏิวัติและขับไล่พวกฝรั่งเศสออก จากประเทศ ความสัมพันธ์ทางการค้ากับต่างประเทศจึงเป็นอันสิ้นสุดลง

ต่อมาในสมัยกรุงธนบุรี คือ ในราวปี พ.ศ.2310 - พ.ศ.2325 ได้มีการบันทึก เรื่องราวในประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 62 (2506)ไว้ว่า ไม่มีพ่อค้าชาวตะวันตกชาติใดเดินทาง มาติดต่อค้าขายกับไทย เพราะสภาพบ้านเมืองของไทยอยู่ในภาวะสงครามแต่ก็ยังคงทำการค้าขาย กับจีน เป็นส่วนใหญ่

ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับชาติตะวันตกได้เริ่มต้นอีกครั้งหนึ่ง ใน สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ที่เน้นหนักและแฝงไว้ด้วยเจตนารมณ์ทางการเมือง แบบจักรวรรดินิยมด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่า ฝรั่งเศสแรกที่พยายามเข้าติดต่อสัมพันธ์ไมตรีทางการค้ากับไทยในสมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ.2054 นั่นก็คือ โปรตุเกส และในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ก็เช่นเดียวกัน คือ เมื่อปี พ.ศ.2361 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรตุเกสก็เป็นชาติแรกอีกเช่นเคยที่เข้ามาติดต่อกับไทย โดยการเข้ามาเปิดสัมพันธ์ไมตรีกับไทยในครั้งนี้ โปรตุเกสมีวัตถุประสงค์ที่จะขออนุญาตให้เรือสินค้าของพ่อค้าโปรตุเกสเข้ามาค้าขายในเมืองไทย รัฐบาลไทยจึงทำหนังสืออนุญาตให้พ่อค้าโปรตุเกสเข้ามาค้าขายในไทยและอนุญาตให้ตั้งสถานกงสุลที่กรุงเทพฯ ได้ในปี พ.ศ.2363 (ประชุมพงศาวดารภาคที่ 62, 2506) ส่วนภาษาที่ไทยพูดกับชาวตะวันตกนั้น ถ้าเป็นพ่อค้าชาวอังกฤษจะใช้ภาษามลายู ส่วนโปรตุเกสนั้นมีพวกเชื้อสายโปรตุเกสบางคนยังรู้ภาษาพอที่จะเป็นล่ามได้ ส่วนพวกฝรั่งเหล่านั้นมีบาทหลวงที่หัดพูดภาษาไทยได้เอง ซึ่งในขณะนั้นไม่ปรากฏว่ามีคนไทยคนใดที่พูดภาษาต่างประเทศได้ (สมเด็จพระบรมราชาธิราชานุภาพ, 2493)

สำหรับพ่อค้าชาวอเมริกัน ถือว่าเป็นพ่อค้าชาวตะวันตกที่ใหม่สำหรับไทย เพราะเข้ามาติดต่อกับไทยตอนปลายรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย คือ ราวปี พ.ศ.2361 และได้มีสัมพันธ์ทางการทูตกับไทยเป็นครั้งแรก ในปี พ.ศ.2375 โดยประธานาธิบดี แจ็คสัน ได้ส่ง เอ็ดมันด์ โรเบิร์ต เป็นทูตเข้ามาขอทำสัญญาทางพระราชไมตรี และการค้ากับไทย สนธิสัญญาจึงทำเป็น 2 ฉบับ โดยต้นฉบับทำเป็นภาษาไทยฉบับหนึ่ง ส่วนอีกฉบับหนึ่งทำเป็นภาษาอังกฤษ แต่ทั้งสองฝ่ายคือทั้งฝ่ายไทยก็ไม่รู้ภาษาอังกฤษ และฝ่ายอเมริกันก็ไม่รู้ภาษาไทย จึงทำคำแปลเป็นภาษาโปรตุเกสและภาษาจีน

ทางด้านพ่อค้าชาวอังกฤษอยากจะทำมาค้าขายที่กรุงเทพฯ บ้าง ผู้สำเร็จราชการอินเดีย จึงแต่งตั้งให้ จอห์น ครอบเฟด เป็นทูตนำเครื่องราชบรรณาการเข้ามาถวาย เพื่อจะขอทำหนังสือสัญญาทางการค้ากับไทยและขอแก้ไขระเบียบวิธีการค้าของไทย แต่การเจรจาล้มเหลว เพราะว่าทั้งสองฝ่ายไม่สามารถตกลงกันได้ เนื่องจากในเวลานั้นไม่มีคนไทยที่พูดภาษาอังกฤษได้ และอังกฤษก็พูดภาษาไทยไม่ได้ ครอบเฟดจึงต้องเอาล่ามภาษามลายูมาด้วย ส่วนไทยก็ใช้ล่ามพวกฝรั่งที่อาศัยอยู่ที่กัวจิอันซึ่งมีเชื้อสายโปรตุเกสที่เข้ามาสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

พวกล่ามรับราชการในตำแหน่งที่เรียกว่า "ล่ามฝรั่ง" (สมพงษ์ เกรียงไกรเพชร, 2526) การสนทนาเป็นไปอย่างยากลำบาก พูดกันโดยตรงไม่ได้ต้องผ่านล่าม ครอเฟิด พูดภาษาอังกฤษ กับล่ามของเขา ล่ามก็แปลภาษามลายูแก่ล่ามของไทยซึ่งแปลเป็นภาษาไทย (รอง ศยามานนท์, 2495) นอกจากคำพูดแล้ว หนังสือสัญญาายังต้องแปลเป็นภาษาโปรตุเกสบ้าง ภาษามลายูบ้าง แล้วจึงแปลเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษอีกชั้นหนึ่ง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว อังกฤษได้ส่ง ร้อยเอก เฮนรี เบอร์นี่ เป็นทูตเข้ามาขอทำหนังสือสัญญา ซึ่งสมเด็จพระยาเดชาดิศรราชานุภาพ (2525) ได้ทรงบันทึกเหตุการณ์ในครั้งนั้นว่า ผลของการเจรจาสำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะเบอร์นี่พูดภาษามลายูได้ แต่สัญญาก็ยังต้องใช้ภาษาต่าง ๆ กำกับถึง 4 ภาษา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาโปรตุเกส และภาษามลายู เพราะไม่มีภาษาใดที่จะเข้าใจได้ดีด้วยกันทั้งสองฝ่าย

ครั้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการทำสนธิสัญญาฉบับ พ.ศ. 2399 ซึ่งเป็นสนธิสัญญาที่ทำไว้ 2 ภาษาเท่านั้น คือ ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยมีความหมายตรงกันและไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาโปรตุเกสหรือภาษาจีนอีกต่อไป เพราะในช่วงเวลานั้นพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์เดียวในประเทศแถบตะวันออกที่ทรงรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี

จะเห็นได้ว่า ปัจจัยหลักในการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการทำสนธิสัญญาทางการค้าระหว่างไทยกับต่างประเทศนั้น คือ ภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางของทั้งสองฝ่าย และด้วยเหตุผลนี้เองจึงมีส่วนผลักดันให้คนไทยต้องหันมาให้ความสนใจกับภาษาอังกฤษ

2. ด้านการเผยแพร่ศาสนา

การติดต่อระหว่างไทยกับประเทศตะวันตก ทั้งในสมัยกรุงศรีอยุธยาและสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ มีเป้าหมายหลักคือเพื่อการค้าขายเป็นอันดับแรก ต่อมาก็มีคณะมิชชันนารีเดินทางเข้ามาเผยแพร่ศาสนา และผลพลอยได้จากการเผยแพร่ศาสนานี้เอง จึงทำให้ไทยได้รับการถ่ายทอดวิทยาการแบบตะวันตก

ในรัชสมัยของพระนารายณ์มหาราช มีการติดต่อกับประเทศตะวันตกมากกว่าสมัยใด ๆ ซึ่งแต่ละประเทศมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ ต้องการเข้ามาค้าขาย ยกเว้นโปรตุเกสและฝรั่งเศส ที่ต้องการจะเผยแพร่ศาสนาคริสต์ควบคู่ไปกับการค้าขายด้วย ฝรั่งเศสเข้ามา

ติดต่อกับไทยตอนปลายศตวรรษที่ 17 คือ ในปี พ.ศ.2205 โดยมีลักษณะที่แตกต่างไปจากประเทศตะวันตกชาติอื่น ๆ คือ แทนที่จะเริ่มต้นความสัมพันธ์ทางการค้าก่อน กลับกลายเป็นการเผยแพร่ศาสนา ซึ่งพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ประสงค์ที่จะฟื้นฟูศาสนาคริสต์ให้รุ่งเรืองทางประเทศตะวันออก และทรงทราบว่าประเทศไทยไม่กีดกันศาสนาอื่น ๆ จึงได้ส่งคณะสอนศาสนา ข่าง สถาปนิก และพ่อค้าต่าง ๆ เข้ามาโดยมีบาทหลวงซึ่งเป็นคนฉลาดในการเริ่มต้นเข้ามาทำความดี และทำสิ่งที่ประโยชน์ต่อคนไทย โดยช่วยรักษาพยาบาลคนป่วย ตลอดจนสอนวิชาการแบบตะวันตก เช่น ดาราศาสตร์ ภาษาฝรั่งเศส การต่อเรือ การก่อสร้าง และวิชาการทหาร เป็นต้น ให้แก่คนไทย ในขณะที่เดียวกับพวกบาทหลวงเหล่านั้นก็ได้ชักจูงคนไทยให้เข้ารับนับถือคริสต์ศาสนา โดยได้ตั้งสำนักสอนศาสนาขึ้นเพื่อรับเด็กไทยเป็นสามเณรในศาสนาคริสต์ สมเด็จพระนารายณ์มหาราชมีพระราชประสงค์ที่จะทำนุบำรุงบ้านเมืองและประชาชนให้เจริญรุ่งเรือง เมื่อเห็นพวกบาทหลวงฝรั่งเศสมาทำความดี ก็ให้ความสนใจและให้ความอุปถัมภ์ เช่น พระราชทานที่ให้บาทหลวงสร้างวัดและโรงเรียน โดยโปรดให้ส่งเด็กไปเล่าเรียนภาษาต่างประเทศที่บาทหลวง อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนาที่ตนต้องการได้ (วงเดือน นาราสิัจจ์, 2519) การที่สมเด็จพระนารายณ์มหาราชไม่รังเกียจพวกมิชชันนารี เพราะทรงเล็งเห็นว่า การที่ชาวต่างประเทศเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ในประเทศไทยนั้นเป็นหนทางดีสำหรับการค้า และทำให้คนไทยได้รับความรู้แบบตะวันตกอีกด้วย ซึ่งจะส่งผลให้บ้านเมืองมั่งคั่งสมบูรณ์

ในการเผยแพร่ศาสนาของคณะมิชชันนารี ไม่ได้มุ่งแต่จะสอนศาสนาเพียงอย่างเดียว แต่ได้นำเอาความรู้ ความคิด และวิทยาการใหม่ของชาวตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ในหมู่คนไทยด้วย วิทยาการใหม่ของชาวตะวันตกนำเข้ามาเผยแพร่นั้นมีทั้งการพิมพ์ การแพทย์ วิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะการศึกษาตามแบบตะวันตก ดังนั้นการเข้ามาของคณะมิชชันนารีในครั้งนั้นได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมากแก่คนไทยและประเทศไทย แม้ว่าผลการเผยแพร่ศาสนาแทบจะไม่ประสบผลสำเร็จเลยก็ตาม แต่ก็มีคนไทยกลุ่มหนึ่งเกิดความสนใจที่จะเรียนรู้ทั้งภาษาและวิทยาการของตะวันตก เพื่อจะได้ติดต่อกับชาวต่างประเทศในวันข้างหน้า โดยไม่เสียเปรียบประกอบกับในขณะนั้นเป็นระยะที่ไทยเริ่มจะเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการต่างประเทศ การติดต่อทางการค้ากับประเทศตะวันตกนี้เอง เป็นเหตุให้ไทยต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับมหาอำนาจต่างประเทศมากขึ้น ด้วยเหตุนี้เอง เจ้านายหลายพระองค์จึงได้เล่าเรียนภาษาอังกฤษกับ

คณะมิชชันนารีอเมริกันที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนา ซึ่ง สมเด็จพระมหาปาตมมหาราชานุภาพ (2504) ได้กล่าวถึงเรื่องการเล่าเรียนนี้ว่า

... การสมาคม เกี่ยวข้องกับฝรั่งต่างประเทศคงจะต้องมียิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน แล ภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาสำคัญทางประเทศตะวันออกนี้ มีเจ้านายหลายพระองค์แลข้าราชการบางคนปรารถนาจะศึกษาวิชาการแลขนบธรรมเนียมของฝรั่ง ... จึงพยายามเล่าเรียนศึกษากับพวกมิชชันนารีของอเมริกัน

การเรียนภาษาอังกฤษนี้เองถือว่าเป็นก้าวแรกของการถ่ายทอดแนวความคิดและลักษณะการศึกษาแบบตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมไทยในสมัยต่อมา

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเริ่มศึกษาภาษาต่างประเทศ ขณะดำรงพระยศเป็นสมเด็จพระเจ้ามงกุฎฯ ซึ่งเวลานั้นทรงอยู่ในสมณเพศ และประทับอยู่ที่วัดราชาธิวาส ได้ทรงศึกษาภาษาลาตินจากสังฆราช ปาเลอกัวซ์ (D.J.B.Pallegoix) ชาวฝรั่งเศสและสมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎได้ทรงอธิบายความรู้เกี่ยวกับภาษาไทย ภาษามาลี และขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ของไทยแก่สังฆราช ปาเลอกัวซ์เป็นการแลกเปลี่ยนกัน ทำให้ทรงคุ้นเคยกับท่านสังฆราช นอกจากนี้สังฆราช ปาเลอกัวซ์ ได้แต่งหนังสือ "ศัพท์พระจะนะ พาสาไทย" ซึ่งเป็นพจนานุกรมแปลภาษาไทยเป็นอังกฤษ ฝรั่งเศส และลาติน รวม 3 ภาษา ส่วนพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงใช้ประโยชน์จากการศึกษาภาษาลาติน เป็นแนวทางในการศึกษาด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ โดยเฉพาะการเจรจาความเมืองกับประเทศฝรั่งเศสได้แนบเนียนตามพระราชประสงค์

ต่อมาในปี พ.ศ. 2383 ศาสนาจารย์ เจสซี แคลสเวล (Rev. Jesse Caswell) มิชชันนารีอเมริกัน เดินทางเข้ามาเมืองไทยและได้ถวายเป็นครูสอนภาษาอังกฤษ แต่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งประทับอยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร เป็นเวลา 1 ปี 6 เดือน พระองค์จึงทรงมีความรู้ภาษาอังกฤษใช้การได้ดีเป็นคนแรกของเมืองไทย พระองค์ทรงให้คำจ้างเป็นการตอบแทนแก่หมอแคลสเวล แต่เขาไม่ยอมรับโดยขอแลกเปลี่ยนกับการสอนศาสนาซึ่งพระองค์ทรงอนุญาตให้หมอแคลสเวล ใช้ห้องแห่งหนึ่งในวัดเป็นที่ประกาศศาสนาและแจกใบปลิว และยังทรงอนุญาตให้พระสงฆ์ในวัดมาฟังการประกาศ การอนุญาตให้พวกหมอสอนศาสนากระทำดังกล่าว เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ภาษาอังกฤษ ซึ่งหมอแคลสเวลกล่าวว่า "ฉันต้องถวายเป็นครูสอนภาษาอังกฤษแต่พระองค์"

ท่านเป็นการตอบแทน" (ขจร สุขพานิช, 2500) ในการที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงอนุญาตให้สอนศาสนาคริสต์ในวัดซึ่งเป็นวัดทางพุทธศาสนา ทั้ง ๆ ที่พระองค์เป็นผู้ที่เคร่งครัดต่อศาสนาพุทธอย่างมาก เช่นนี้ เพราะทรงมุ่งหวังที่จะได้รับรู้วิทยาการและประโยชน์อื่น ๆ ที่จะได้รับจากพวกมิชชันนารีมากกว่า ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนจากราชทัตถเลขานของพระองค์ที่กองจดหมายเหตุ (2392) ได้รวบรวมไว้มีใจความว่า

แสงสว่างแห่งความรู้ คือ วิทยาศาสตร์มหัศจรรย์ได้เกิดขึ้นในยุโรป
ตั้งนั้นคฤสศาสนา จึงเป็นลัทธิที่นับถือของชาวยุโรปมาจนทุกวันนี้ เรา
ติดต่อกับมิตรชาวอังกฤษแลอเมริกันนั้น ก็เพื่อความรู้ในทางวิทยาศาสตร์
และศิลปศาสตร์ หาใช่ติดต่อบริวารขึ้นชมแลอัศจรรย์ใจในศาสนาสามัญ
นั้นไม่

การเรียนภาษาอังกฤษยังไม่แพร่หลายเท่าใดนัก ซึ่ง ประพัฒน์ ตรีณรงค์
(2516) กล่าวถึงการเรียนภาษาอังกฤษในสมัยนั้นว่า ผู้ที่ประสงค์จะเรียนต้องพยายามทำตัวให้
เป็นที่ลืบทนมกับชนชาติเจ้าของภาษานั้น ๆ หรือไม่ก็ต้องไป เข้า เป็นสมาชิกของคณะมิชชันนารี
คณะใดคณะหนึ่ง ซึ่งก็มีอยู่แทบจะนับตัวได้

ความรู้ภาษาอังกฤษของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว นับเป็นกุญแจ
ดอกสำคัญในการเปิดประตูไปสู่ความสำเร็จในวิชาการแขนงอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์
ประวัติศาสตร์ การคำนวณ และดาราศาสตร์ เป็นต้น และทรงเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง

3. ด้านการเมือง

ความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับประเทศตะวันตกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์
ตอนต้นนั้น มีผลมาจากการขยายตัวทางการค้าของประเทศตะวันตกในแถบเอเชียตะวันออกเฉียง
เฉียงใต้ ทั้งนี้เพราะเกิดการปฏิวัติทางอุตสาหกรรมของอังกฤษในคริสต์ศตวรรษที่ 18 โดย
มีวัตถุประสงค์ที่เน้นหนักและแผ่เจตนารมณ์ทางการ เมืองแบบจักรวรรดินิยมไว้ด้วย มีการล่า
อาณานิคมกันอย่างมากในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ประกอบกับสถานการณ์
ของโลกและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ บีบบังคับทางอ้อมให้ไทยต้องผ่อนปรนและเปลี่ยนแปลงนโยบาย
ทางการค้ากับประเทศตะวันตก ปัญหาการค้ากับประเทศตะวันตกนำไปสู่ปัญหาทางการเมือง
เพราะวิธีดำเนินนโยบายทางการค้าแบบผูกขาดและเข้มงวดของไทยต่อพ่อค้าชาวตะวันตก เป็น
นโยบายที่ยึดถือปฏิบัติกันมานานกว่า 130 ปี (อารีรัตน์ น้ำเพชร, 2529) จนกระทั่งรัฐบาล

ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ตกลงทำสนธิสัญญากับอังกฤษ เมื่อปี พ.ศ. 2386 ซึ่งนับได้ว่าเป็นสนธิสัญญาทางพระราชไมตรีและพาณิชย์ฉบับแรกที่ไทยกับฝรั่งเศสตะวันตกในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ (Walter F. Vella, 1957 อ้างถึงใน วงเดือน นาราสาัจ, 2519) สนธิสัญญาดังกล่าว ถือว่าเป็นการเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการค้ากับต่างประเทศที่เคยปฏิบัติมา ในขณะที่เดียวกันนั้นไทยก็ยังคงต้องคบหาสมาคมกับประเทศตะวันตกชาติอื่น ๆ เพื่อถ่วงดุลย์อำนาจและอิทธิพลของอังกฤษในประเทศไทย

เป็นที่ทราบกันว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ไม่โปรดที่จะคบกับฝรั่ง เพราะทรงเห็นว่าฝรั่งที่เข้ามา เมืองไทยไม่ว่าจะเป็นพ่อค้า หรือคณะทูต ต่างก็พากันเรียกร้องสิทธิพิเศษและผลประโยชน์ต่าง ๆ (แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย, 2525) แต่เนื่องจากในขณะนั้นประเทศในแถบเอเชียกำลังถูกมหาอำนาจตะวันตกคุกคาม อินเดียและมลายูตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ สงครามระหว่างพม่ากับอังกฤษก็ยังไม่สิ้นสุด ประเทศในแถบคาบสมุทรมอินโดจีนที่กำลังถูกฝรั่งเศสรุกราน และแม้แต่จีนซึ่งเป็นประเทศที่ยิ่งใหญ่ก็ยังไม่สามารถต้านทานอิทธิพลทางการเมืองของชาติตะวันตกได้ ดังนั้นการติดต่อกับประเทศแถบตะวันตกในช่วงระยะนี้เพราะเหตุผลทางการเมือง เพื่อป้องกันเสถียรภาพของชาติไว้ รัฐบาลไทยในสมัยต่อมาจึงเห็นว่าควรยินยอมผ่อนปรนนโยบายตามข้อเรียกร้องของอังกฤษ เมื่ออังกฤษส่งทูต คือ เซอร์ เจมส์ บรุก เข้ามาเจรจาและขอแก้สัญญาที่ เฮนรี เบอร์นี ได้ทำไว้ก่อนหน้านี้ ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การเจรจาในครั้งนั้นใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ซึ่งในช่วงเวลานั้นมีคนไทยเพียงคนเดียว คือ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เท่านั้นที่รู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และถือว่าเป็นครั้งแรกที่ใช้ภาษาอังกฤษในการเจรจาความเมืองต่อกันและสำเร็จลงด้วยดี

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตระหนักดีว่าประเทศไทยในขณะนั้นกำลังเผชิญกับการคุกคามจากประเทศตะวันตก และถึงเวลาที่ไทยจะต้องมีความสัมพันธ์กับชาวตะวันตกอย่างจริงจัง ประกอบกับได้ทรงคุ้นเคยกับชาวตะวันตกจึงได้ทรงศึกษาวิชาภาษาอังกฤษรวมทั้งวิทยาการของตะวันตกจากชาวต่างประเทศ ตลอดจนคอยติดตามข่าวทางการเมืองระหว่างประเทศ ทำให้ทรงทราบถึงแสนยานุภาพของชาติต่าง ๆ เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อมีการติดต่อกันทางการทูต พระองค์ทรงใช้ภาษาอังกฤษติดต่อด้วยพระองค์เอง การที่พระองค์ทรงทราบ

ทราบข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมืองระหว่างประเทศเพราะพระองค์ทรงรับหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษที่ออกที่สิงคโปร์มาศึกษา (อารีรัตน์ น้ำเพชร, 2529) ทรงใช้เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นกรณีพิพาทมาพิจารณาถึงสาเหตุของการบาดหมางกันระหว่างประเทศตะวันตกกับประเทศในแถบเอเชียตะวันออก จนกลายเป็นสงครามแย่งชิงดินแดน และตกเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตกในที่สุด มาเป็นเครื่องพิจารณา แล้วทรงดำเนินนโยบายหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดการกระทบกระทั่งกันอย่างรุนแรงระหว่างไทยกับประเทศตะวันตก ทั้งหมดนี้เป็นเพราะพระองค์ท่านรู้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีนั่นเอง แต่การที่จะดำเนินนโยบายต่างประเทศได้ดีนั้นไม่ใช่รู้เฉพาะภาษาอังกฤษเป็นอย่างดีเท่านั้น แต่จะต้องเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีของชาวตะวันตกอีกด้วย ซึ่งการที่จะเข้าใจสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้ก็ต้องใช้ภาษาอังกฤษที่ได้ทรงศึกษาจากบุคคลที่ทรงคุ้นเคย โดยเฉพาะพวกมิชชันนารีสอนศาสนา และตำราภาษาอังกฤษ จนทำให้พระองค์เข้าใจชาวต่างชาติเป็นอย่างดี และเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้พระองค์ดำเนินนโยบายต่างประเทศให้รอดพ้นจากการล่าอาณานิคมของประเทศตะวันตกอีกด้วย

เหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีตดังกล่าวมาแล้วข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในยุคสมัยนั้นมีความจำเป็นที่จะต้องรู้และใช้ภาษาอังกฤษให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติ เพื่อไม่ให้เกิดการเสียเปรียบชาวต่างชาติที่เข้ามาติดต่อกับไทยทั้งทางด้านการค้าขาย การเผยแพร่วิทยาการ และด้านการเมือง

พัฒนาการของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา

การศึกษาภาษาต่างประเทศของไทยมีมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการรับแนวคิดทางการศึกษาและวิทยาการของชาติตะวันตกในราวประมาณ ปี พ.ศ. 2371 เป็นปีที่มีความสำคัญสำหรับการศึกษาภาษาอังกฤษ เพราะได้มีมิชชันนารีอเมริกันเข้ามาเผยแพร่วิทยาการเป็นครั้งแรกในประเทศไทย และได้นำเอาความรู้ ความคิดและวิทยาการแพนใหม่ของชาวตะวันตกเข้ามาเผยแพร่อีก ครั้นปี พ.ศ. 2404 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงว่าจ้างครูชาวต่างประเทศมาถวายการสอนภาษาอังกฤษแก่พระเจ้าลูกยาเธอ โดยมีครูสตรีชาวอังกฤษ คือ นางแอนนา เลียวโนเวนซ์ (Anna H. Leonowens) และครูชาวอเมริกัน คือ หมอจันดเล (John H. Chandler) (ประนอม

สุรัสวดี, 2531) การเรียนการสอนในช่วงนี้อยู่เพียงในวงจำกัด เพราะเป็นการศึกษาในราชสำนัก ผู้เรียนเป็นเชื้อพระวงศ์และบุตรหลานของขุนนางชั้นผู้ใหญ่เท่านั้น (ประวัติครู, 2525) การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในเวลานั้นยังไม่มีหลักสูตรที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่เป็นลายลักษณ์อักษร จึงใช้แบบเรียนแทนหลักสูตร ต่อมาเมื่อมีพระราชบัญญัติการสอบวิชา พ.ศ. 2433 จึงนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษในหลักสูตรภาษาอังกฤษของวงการการศึกษาไทย และได้ทำการแก้ไขจนใช้เป็นหลักสูตรฉบับหนึ่ง ในปี พ.ศ.2438 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯให้ตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษ 2 แห่ง โดยโรงเรียนแห่งแรกตั้งขึ้นในกรมมหาดเล็กหลวง มีนาย Francis George เป็นครูผู้สอน และโรงเรียนแห่งที่ 2 ตั้งในพระราชวังนันทอุทยาน มี นาย Samuel G.McFarland เป็นครูผู้สอน ต่อมาในปี พ.ศ.2452 รัฐบาลได้กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา โดยให้เรียนร่วมกับวิชาภาษาไทย ภายหลังเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว การเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็ได้รับการส่งเสริมมากขึ้น อีกทั้งมีการอนุญาตให้เรียนภาษาจีนได้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายด้วย

ต่อมาในปี พ.ศ.2503 ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย มีวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาสามัญ โดยให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับต้องเรียนระยะเวลาที่ใช้หลักสูตรฉบับนี้ยาวนานกว่าหลักสูตรฉบับอื่น ๆ จนกระทั่งในปี พ.ศ.2518 กระทรวงศึกษาธิการได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเกิดจากการใช้หลักสูตร และมีมติให้ยกเลิกการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาเสีย เนื่องจากเห็นว่าเป็นการสิ้นเปลืองเวลาโดยได้ผลไม่คุ้มค่า (สุไรพงษ์ทอง เจริญ, 2520) ดังนั้นเมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 จึงไม่มีวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในหลักสูตร แต่เนื่องจากค่านิยมของผู้ปกครองและผู้เรียนมีความสนใจที่จะเรียนเพราะความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น จึงเกิดปฏิกิริยาต่อต้านจากบุคคลหลายฝ่าย เรียกร้องให้เปิดสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา (ศรีวิไล บุญยะศิริณะ, 2524) ในที่สุดกระทรวงศึกษาธิการจึงได้เปลี่ยนนโยบายดังกล่าวเสียใหม่ โดยให้เพิ่มวิชาภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาและกำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกหนึ่งในกลุ่มประสบการณ์

พิเศษ ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนที่พร้อมเท่านั้นจึงจะทำการสอนภาษาอังกฤษได้ ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาเรื่องคุณภาพของครู แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ปีแรกที่ประกาศให้สอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกได้นั้น มีจำนวนโรงเรียนประมาณ 92% เปิดสอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก (คอริส โกลด์ วิบูลย์ศิลป์, สัมภาษณ์) ซึ่งบางโรงเรียนในจำนวนนี้ไม่พร้อมตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของครูอีกครั้งหนึ่ง

พัฒนาการของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในด้านต่อไปนี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา อัตราเวลาเรียน วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

1. ความมุ่งหมาย

ความมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพการณ์ของบ้านเมือง สภาพแวดล้อมทางสังคม การเมือง ตลอดจนปรัชญาในการปกครองประเทศ ความมุ่งหมายของการเรียนภาษาอังกฤษในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้นก็เพื่อให้มีความรู้ภาษาอังกฤษที่สามารถติดต่อกับชาวต่างประเทศได้ และเป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการป้องกันเอกราชของชาติ ความมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้เปลี่ยนไปอีกครั้งเมื่อถึงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพราะเป็นการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ภาษาอังกฤษที่ได้รับนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในวงราชการและเพื่อศึกษาต่อต่างประเทศ (อารีรัตน์ น้ำเพชร, 2529) ครั้นในปี พ.ศ.2503 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย ความมุ่งหมายในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษก็ได้เปลี่ยนแปลงไปอีกครั้ง โดยให้ผู้เรียนรู้จักใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือสื่อสารโดยมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนพอควรแก่ขั้น (ปานตา ใช้เทียมวงศ์, 2520) เนื่องจากประเทศไทยมีการติดต่อกับต่างประเทศมากยิ่งขึ้นมีทั้งการติดต่อทางด้านการเมือง การทูต การท่องเที่ยว และการค้า ความจำเป็นและความสำคัญของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลเพิ่มมากขึ้น ความมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในช่วงนี้จึงเปลี่ยนไป ดังนั้นเมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ความมุ่งหมายของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจึงเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารความหมายได้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันด้วย

2. เนื้อหาวิชา

ในระยะเริ่มต้นที่มีการสอนภาษาอังกฤษ คือ ก่อนปี พ.ศ.2415 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเน้นทางด้านภาษา ด้านอักษรศาสตร์ เพื่อการสื่อสารติดต่อ (ดวงเดือน พิศาลบุตร, 2517) ตลอดจนวัฒนธรรมของชาวตะวันตก ส่วนด้านเนื้อหาที่จะเรียนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดให้เรียน มีทั้งการฟัง อ่าน พูด และการฝึกสนทนา ตลอดจนการแปลต่าง ๆ ตามแต่ครูซึ่งเป็นชาวต่างประเทศจะมีความรู้ ไม่มีเนื้อหาที่แน่นอนลงไป ต่อมาในปี พ.ศ.2429 เซอร์ โรเบิร์ต มอร์แรนต์ ชาวอังกฤษได้เดินทางมาเพื่อสอนพระราชโอรสของพระเจ้านั่งยาเธอ กรมหมื่นนเรศรวรฤทธิ์ และเจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ และแต่งหนังสือภาษาอังกฤษ ซึ่งเรียกกันว่า "หนังสือชุดบันได" (Ladder fo Knowledge Series) หรือที่เรียกว่า Fifty Steps in English ซึ่งให้ความรู้อันเป็นรากฐานของภาษาอังกฤษโดยแท้ (ประวัติครู, 2503) บันไดแบบสอนอ่านอังกฤษ เล่ม 1 เน้นเรื่องการอ่านเพียงอย่างเดียว บันไดแบบคัดแต่งอังกฤษ เล่ม 2 สอนเรื่องการแต่งอังกฤษอย่างง่าย ๆ โดยอาศัยการแปลจากไทยเป็นอังกฤษและแปลจากอังกฤษเป็นไทย บันได เล่ม 3 เน้นการแปลภาษาอังกฤษเป็นไทย บันได เล่ม 4 เน้นการแปลแต่มีเนื้อหายากกว่าบันได เล่ม 2 ซึ่งแปลไทยเป็นอังกฤษ และเล่มสุดท้าย คือ บันได เล่ม 5 เน้นการสอนแปลไวยากรณ์อังกฤษและการแต่งจดหมาย (มอร์แรนต์, 2460) ส่วนเนื้อหาภาษาอังกฤษในหลักสูตรฉบับพุทธศักราช 2503 นั้นประกอบด้วย การฟัง พูด อ่าน เขียน และไวยากรณ์ เพื่อพัฒนาทักษะทั้งสี่ สำหรับเนื้อหาภาษาอังกฤษที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น เน้นการพัฒนาทักษะทางภาษา และส่งเสริมความสามารถในการแสดงออก ไม่เน้นไวยากรณ์ เนื้อหาจึงอยู่ในรูปของบทสนทนาที่เป็นสถานการณ์จริง ที่สอดคล้องกับสังคมปัจจุบันที่มีการติดต่อสื่อสารกับต่างประเทศ

3. อัตราเวลาเรียน

ในช่วง พ.ศ.2415 อัตราเวลาเรียนของวิชาภาษาอังกฤษยังไม่มีกำหนดให้แน่นอนลงไปเพียงแต่แบ่งเป็นภาคเช้าและภาคบ่าย จนกระทั่งในปี พ.ศ.2445 จึงมีการกำหนดอัตราเวลาเรียนที่แน่นอนไว้ในหลักสูตรระดับประถมศึกษา โดยกำหนดให้ผู้ชายเรียนสัปดาห์ละ 8 ชั่วโมง ส่วนผู้หญิงให้เรียนสัปดาห์ละ 7 ชั่วโมง (อารีรัตน์ นำเพชร, 2529) ครั้นในหลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 ได้กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษ

สัปดาห์ละ 3 หรือ 5 ชั่วโมง โดยมีเงื่อนไขว่า ถ้าเรียนภาษาอังกฤษ 3 ชั่วโมง จะต้องเรียน
 ทดถศึกษา 7 ชั่วโมง แต่ถ้าเรียนภาษาอังกฤษ 5 ชั่วโมง ก็ต้องเรียนทดถศึกษา 5 ชั่วโมง
 ต่อมาเมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้
 กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง โดยแบ่งเวลาออกเป็นคาบ คาบละ 20 นาที
 ให้เรียน 3 คาบ ใน 1 ชั่วโมง และคิดเป็นเวลาเรียนทั้งหมดปีละ 200 ชั่วโมง (กระทรวง
 ศึกษาธิการ, 2523)

4. วิธีสอน

เมื่อเริ่มมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระ
 พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น นักเรียนได้เรียนโดยตรงกับเจ้าของภาษา การเรียนการสอนใน
 ขณะนั้นยังไม่มีแบบแผนในการใช้วิธีสอนที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของครูผู้สอน ซึ่ง
 เนื้อหาในการสอนนำมาจากหนังสือแบบเรียนเป็นหลัก การสอนจะเน้นการอ่านให้ถูกต้องมากกว่า
 จะเน้นการพูด การสอนจะแยกเป็นตอน ถ้าอ่านก็จะเป็นการอ่านอย่างเดียวก่อน ส่วนไวยากรณ์
 นั้นสอนภายหลัง ในด้านการสอนศัพท์ให้เรียนโดยการท่องจำคำศัพท์หรือประโยค (รอง ศยามานนท์,
 2502) และนำเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นมาสอนเป็นการช่วยเสริมความรู้ด้านศัพท์
 ภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนด้วย ต่อมาในปี พ.ศ.2475 ภายหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการ
 ปกครอง การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเริ่มมีแบบแผนมากขึ้น โดยจัดให้มีคู่มือครูเพื่ออำนวยความสะดวก
 ความสะดวกในการสอนทำให้ครูมีหลักเกณฑ์ในการสอนมากยิ่งขึ้น มีการทำประมวลการสอน ซึ่ง
 ต่อมาภายหลังกระทรวงศึกษาธิการได้ขอความช่วยเหลือจากองค์การยูเนสโก ให้ส่งผู้เชี่ยวชาญ
 มาแนะนำวิธีการปรับปรุงการสอนภาษาอังกฤษ เมื่อการดำเนินการเสร็จแล้วจึงประกาศใช้
 หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 โดยได้กำหนดให้ฝึกทักษะทั้ง 4 คือ
 ฟัง พูด อ่าน และเขียน การเรียนการสอนจะไม่มีแยกทักษะต่าง ๆ ออกจากกัน ซึ่งใน
 ทางปฏิบัติแล้วโรงเรียนเป็นส่วนมากไม่ค่อยเอาใจใส่กับทักษะการฟังและการพูดเท่าใดนักทั้ง ๆ ที่
 มีการแนะนำวิธีสอนไว้แล้วก็ตาม วิธีสอนต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในช่วงนี้มีหลายแบบ โดยผ่านทาง
 คณะมิชชันนารีที่มาสอนศาสนาในประเทศไทยในขณะนั้น พร้อมกันนั้นทางกระทรวงศึกษาธิการยังได้
 จัดให้มีโครงการวิทยุกระจายเสียงเพื่อการศึกษาอีกด้วย โดยจัดบทเรียนภาษาอังกฤษซึ่งเริ่มเรียน
 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. และขยายไปจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 วิธีสอนภาษาอังกฤษในช่วงที่
 ใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2503 นั้น วิธีสอนภาษาอังกฤษที่นิยมใช้

คือ Aural-Oral Approach ซึ่งมีหลักในการสอนโดยครูจะเริ่มสอนทักษะที่ง่ายที่สุดก่อน การเรียนการสอนจึงเริ่มจากการฟัง พูด อ่าน และเขียน การสอนตามแนวการสอนแบบนี้ ไม่ห้ามการใช้ภาษาไทยในขณะที่เรียน แต่ให้ใช้เท่าที่จำเป็น

ต่อมาในปี พ.ศ.2518 กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งคณะกรรมการชั้นชุดหนึ่ง เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของหลักสูตรภาษาอังกฤษที่กำลังใช้อยู่ในขณะนั้น โดยทำการร่างหลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นใหม่ โดยใช้ความต้องการทางสังคมและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก เนื่องจากประเทศไทยมีการติดต่อกับต่างประเทศมากขึ้น ความจำเป็นในการรู้ภาษาอังกฤษก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้น หลักสูตรภาษาอังกฤษฉบับปัจจุบันจึงเน้นในเรื่องการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (กรมวิชาการ, 2525) การเรียนการสอนโดยเฉพาะวิธีสอนจึงเปลี่ยนไป แนวการสอนที่ใช้ในช่วงนี้ คือ แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อความหมายที่เรียกว่า Communicative Approach

5. สื่อการเรียนการสอน

ในปี พ.ศ.2433 เป็นระยะเริ่มแรกที่มีการใช้แบบเรียน ที่แต่งโดย ศาสตราจารย์ เจสซี แคสเวล คือ บทเรียนเบื้องต้น (Elementary Lesson Designed to Assist Siamese in the Acquisition of the English Language) และ เซอร์ โรเบิร์ต มอร์แรนตีได้แต่งหนังสือเรียนเล่มที่ 2 คือ หนังสือชุดบันไดภาษาอังกฤษ (Ladder of Knowledge Series) โดยมีคำอธิบายทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เป็นหนังสือชุดมี 5 เล่ม ได้แก่ บันไดแบบสอนอ่านอังกฤษ บันไดแบบคัดแต่งอังกฤษ บันไดแปลอังกฤษเป็นไทย บันไดแปลไทยเป็นอังกฤษ และเล่มสุดท้ายคือบันไดสอนการแปลอังกฤษ ไวยากรณ์และการแต่งจดหมาย พร้อมทั้งยังมีหนังสือวิธีการสอนบันไดสำหรับ เป็นคู่มือให้ครูผู้สอนอีกด้วย

ส่วนหนังสือของนักเรียนที่ใช้ประกอบการเรียน คือ "สัพพะจะนะ พาสาไทย" ที่แต่งโดย สังฆราช ปาเลอกัวซ์ ซึ่งเป็นพจนานุกรมแปลภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ฝรั่งเศส และลาติน (ประพัฒน์ ตรีณรงค์, 2504) ด้านอุปกรณ์การเรียนในสมัยนั้นใช้เขียนในกระดานชนวนและสมุด ซึ่งเรียกว่า "สมุดฝรั่ง" เขียนด้วยหมึกสีน้ำเงินและแดง ภายหลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ในปี พ.ศ.2480 มีการใช้รูปภาพประกอบการสอนซึ่งมีวิธีสอนแบบใหม่ ๆ เข้ามาเผยแพร่ในสมัยนั้นเพราะมีผู้ที่จบการศึกษาจากสหรัฐอเมริกาได้นำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น มีการสอนบทเรียน

ภาษาอังกฤษทางวิทยุโรงเรียน ครั้นในปี พ.ศ.2503 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย มีการกำหนดให้มีการทำประมวลการสอนทุกภาคเรียน มีหนังสือคู่มือครู หนังสืออาชยาน แบบฝึกหัดเสริมทักษะ และหนังสือแบบเรียนไว้สำหรับแจกนักเรียนตามโรงเรียนต่าง ๆ สำหรับหนังสือเรียนที่บังคับใช้ในระดับประถมศึกษาในปีการศึกษา 2506 คือ Oxford English Course for Thailand Book I-III By H.Coulthard Burrow และหนังสือ English Grammar Drills for Thai Students Book I-III

ต่อมาในปี พ.ศ.2521 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 แนวการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาเปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย สื่อการเรียนการสอนจึงเปลี่ยนไปด้วยโดยเฉพาะแบบเรียนของนักเรียน หนังสือแบบเรียนที่นักเรียนใช้ประกอบการเรียน คือ English Is Fun Book I-IV และ Practice Book อุปกรณ์การเรียนที่ใช้เป็นบัตรคำ บัตรภาพ และบัตรอักษร สำหรับครูที่สอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนใหม่นี้ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหนังสือคู่มือในการสอนที่ใช้กับหนังสือของนักเรียน เป็นหนังสือที่อธิบายจุดประสงค์ของการเรียนและเสนอแนะวิธีสอนอย่างละเอียด เพื่ออำนวยความสะดวกในการสอน

6. การวัดและประเมินผล

ในปี พ.ศ.2371 ซึ่งเป็นระยะเริ่มแรกที่มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ แต่ไม่ปรากฏว่ามีการวัดและประเมินผลการเรียน จนกระทั่งมีพระราชบัญญัติการสอบวิชา พ.ศ.2434 มีการประเมินความรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น การสอนไวยากรณ์ เนื่องจากการเรียนการสอนในสมัยนั้น เป็นการสอนที่เน้นการอ่านและเขียนเท่านั้น ผู้เรียนจึงพูดภาษาอังกฤษไม่ได้และไม่ได้เน้นการนำภาษาไปใช้ การสอนส่วนใหญ่จึงเป็นการสอนแบบอาศัยความจำ ต่อมาสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงกำหนดวิชาการวัดผลแบบใหม่ การสอบไล่ให้ใช้กระดาษแทน ทรงกำหนดวิธีการให้คะแนน เพื่อตัดสินการสอบได้หรือตก เป็นที่นิยมแพร่หลาย การวัดผลได้พัฒนาขึ้น เมื่อมีการประกาศใช้หลักสูตรประโยคประถมศึกษาตอนปลาย เพราะการสอบแบบอัตนัย เริ่มลดลงแต่นิยมออกข้อสอบเป็นแบบปรนัยที่มีตัวเลือกให้ผู้เรียนเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดใน การตอบข้อสอบ การออกข้อสอบแบ่งออกเป็น 4 ฉบับ คือ ข้อสอบการฟัง พูด และอ่าน ข้อสอบความเข้าใจภาษา ข้อสอบความสามารถในการใช้ภาษา และข้อสอบเกี่ยวกับความรู้ที่กำหนดให้เรียน

ในปี พ.ศ.2521 กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 พุทธศักราช 2524 โดยแบ่งการประเมินผลออกเป็น 2 ประเภท ตามจุดประสงค์ของการประเมิน คือ การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย การประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างเรียนและผลภาคเรียน การประเมินผลการเรียนอีกแบบหนึ่ง คือ การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งประกอบด้วย การประเมินจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในสมุดประจำวัน (ป.02) ซึ่งในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีจุดประสงค์ที่ต้องวัดทั้งหมด 30 จุดประสงค์ ส่วนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้งหมด 36 จุดประสงค์ ส่วนการประเมินผลปลายปี กำหนดให้มีการทดสอบ 2 ประเภท คือ ทั้งภาคปฏิบัติและภาคความรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2526 กระทรวงศึกษาธิการ, 2525) ในส่วนของการสอบภาคปฏิบัติ นั้น ไม่จำเป็นที่จะต้อง มีข้อสอบอย่างเป็นทางการ แต่จะทำการวัดผลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การซักถาม การตรวจผลงาน และการทำข้อทดสอบย่อย (เดือนใจ แก้วโอภาส, 2526) ส่วนในการทดสอบภาคความรู้นั้นข้อสอบจะแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เป็นการสอบทักษะสัมพันธ์ เพื่อวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อสื่อความหมาย มีการใช้ทักษะต่าง ๆ ทั้งฟัง พูด อ่าน และเขียน ส่วนข้อสอบฉบับที่ 2 เป็นการทดสอบความรู้ทางในด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ การรู้ความหมายของคำศัพท์ ตลอดจนการใช้คำนั้น ๆ ในประโยคได้อย่างถูกต้อง

ปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521

หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรภาษาอังกฤษที่เน้นความสามารถในการสื่อความหมาย ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกในด้านต่าง ๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครองและวัฒนธรรม ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลในการสื่อความหมาย ประกอบกับข้อบกพร่องของหลักสูตรภาษาอังกฤษฉบับที่ผ่าน ๆ มา ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงแนวการสอนที่ใช้อยู่แต่เดิม เป็นแนวการสอนเพื่อการสื่อสารที่เรียกว่า Communicative Approach และเริ่มนำมาใช้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นขั้นแรก ในปี พ.ศ.2525 จนถึงปัจจุบันเป็นระยะเวลาประมาณ 8 ปี เมื่อมีการติดตามผลและประเมินผลการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาโดยหน่วยงานทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ หน่วยงานนิเทศก์ และบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร พบว่ามีปัญหาหลายด้าน

ได้แก่ ภัยทางด้านนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ภัยด้านหลักสูตร ภัยด้านเอกสาร ประกอบหลักสูตร และภัยด้านผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ภัยด้านนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

ตามสถิติของกรมวิชาการพบว่า นักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเพียง 40% ส่วนที่เหลืออีก 60% ไม่ศึกษาต่อ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงมีนโยบายให้นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ เลือกเรียนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ เพราะเล็งเห็นว่า เมื่อนักเรียนเลือกเรียนภาษาอังกฤษแล้วจะไม่มีโอกาสที่จะนำสิ่งที่เรียนไปใช้ได้เป็นการเสียเวลา เสียเศรษฐกิจโดยไม่มีประโยชน์อะไร (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.) แต่เหตุที่โรงเรียนส่วนมากเลือกเปิดสอนภาษาอังกฤษเพราะขาดแคลนครูที่มีความรู้ ความสามารถที่จะสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพได้ ประกอบกับไม่มีงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ที่จะสนับสนุนให้การเรียนการสอนการงานและพื้นฐานอาชีพสำเร็จสม เจตนารมณ์ของหลักสูตรและนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้ (ช่อทิพย์ ธรรมรักษ์, 2529) อีกทั้งโรงเรียนระดับประถมศึกษาไม่มีครูที่เรียนจบวิชาเอกหรือโทภาษาอังกฤษเพื่อใช้สอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาได้ ทั้งนี้เพราะนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการบรรจุครูแต่ละครั้งไม่มีการระบุวิชาเอกที่โรงเรียนระดับศึกษากำหนดขาดแคลน ดังนั้นคุณสมบัติของครูประถมศึกษาจึงมักจะเป็นครูที่จบมาจากหลาย ๆ สาขาวิชาเอก ปัญหาที่ตามมาคือคุณภาพของครูและปัญหาด้านการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาซึ่ง เป็นจุดสำคัญที่จะต้องได้รับการแก้ไข

2. ภัยด้านหลักสูตร

2.1 ด้านหลักสูตร เนื่องจากหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรที่เน้นด้านการฟังและการพูดเพื่อการสื่อความหมาย ทำให้นักเรียนกล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้นและพยายามพูดภาษาอังกฤษเมื่อมีโอกาส แต่ถ้าจะฝึกแต่การพูด การฟังเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีหลักไวยากรณ์อะไรเลย เมื่อหยุดพูดไปนาน ๆ ก็จะไม่ค่อย เพราะไม่ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นฝรั่ง (ดวงเดือน แสงชัย, 2528) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพา นาคสุข (2527) พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนน้อยมาก เพราะสภาพแวดล้อมไม่เปิดโอกาสให้มีการนำภาษาอังกฤษ

ไปใช้ นักเรียนก็ไม่สามารถใช้ทักษะต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายได้ ประกอบหลักสูตรที่เขียนไว้กว้างมากและมีรายละเอียดน้อยเกินไป (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.) รวบรัดไม่เป็นไปตามขั้นตอน จึงเป็นการยากที่จะเรียนให้บรรลุจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้ได้ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2529) ภาษาที่ใช้กว้างมากและไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอนให้นักเรียนจำและไม่สามารถที่จะทำความเข้าใจได้หมด

2.2 ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร จุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาที่มีมากเกินไป บางจุดประสงค์ซ้ำซ้อนกันซึ่งน่าจะนำมารวมกันได้และจุดประสงค์ไม่เรียงลำดับจากง่ายไปหายาก เพื่อให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะและความพร้อมของนักเรียน เมื่อมองในภาพรวมจะพบว่าจุดประสงค์ของหลักสูตรตั้งไว้สูงมากเกินไป และไม่อาจบรรลุจุดประสงค์ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะจุดประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีมากเกินไป (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2529 และสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2528)

2.3 ด้านเนื้อหาของหลักสูตร โดยเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปริมาณมากเกินไป ทำให้สอนไม่ทันและทำให้นักเรียนเกิดความสับสน ไม่เข้าใจ เพราะครูต้องเร่งสอนให้จบ (พิมพ์ นาคสุข, 2527) นักเรียนก็เรียนไม่ทัน (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.) เนื้อหาและคำศัพท์ค่อนข้างยาก ทำให้นักเรียนเบื่อและมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2529) โดยเฉพาะบทท้าย ๆ มีศัพท์ใหม่มากเกินไป นักเรียนนำไปใช้ไม่ได้ เพราะไม่เข้าใจ (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.) หลักสูตรเน้นให้นักเรียนพูดได้ สื่อความหมายได้ แต่ไม่คำนึงถึงการเขียนและการอ่าน ทำให้นักเรียนเขียนประโยคไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนและไม่เข้าใจไวยากรณ์ว่ามีหลักการอย่างไร เนื้อหาหลายตอนไม่สอดคล้องกับสภาพชีวิตของเด็กไทยโดยทั่วไป (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2527) เนื้อเรื่องบางเรื่องไม่สัมพันธ์กับจุดประสงค์ เช่น เนื้อหาที่มีการเปรียบเทียบแต่ไม่มีการวัดจุดประสงค์ด้านนี้

2.4 ด้านอัตราเวลาเรียน เนื่องจากเนื้อหาและกิจกรรมมีมากเกินไป โดยมีเวลาที่ใช้สอนมีอย่างจำกัด จึงทำให้สอนไม่ทัน

2.5 ด้านกระบวนการเรียนการสอน ครูหลายคนยังคงใช้วิธีสอนแบบเดิมอยู่ คือ ใช้วิธีสอนภาษาอังกฤษแบบแปล โดยไม่พูดภาษาอังกฤษกับนักเรียนเพราะไม่ค่อยมั่นใจในเรื่องของการออกเสียงที่ถูกต้อง ครูบางคนสอนเฉพาะกิจกรรมในบทเรียนเท่านั้น และมีการฝึกน้อยจึงใช้วิธีบอกหลักเกณฑ์ให้กับนักเรียน (ศรีวิไล บุญยศิริธะ อ้างถึงใน อารีรัตน์ น้ำเพชร, 2529) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพา นาคสุข (2527) พบว่าครูไม่สามารถจัดกิจกรรมได้ครบตามที่กำหนดไว้ในคู่มือครู เพราะกิจกรรมมีหลากหลายและมากเกินไป

2.6 ด้านสื่อการเรียนการสอน แลบบันทึกเสียงที่เป็นคู่มือครูอัดเสียงไม่ชัดเจน มีเพลงไม่ครบ และไม่ตรงกับหนังสือเรียน เพลงมีเนื้อหายาวและยากเกินไป ครูสอนไม่ได้ เพราะไม่รู้ทำนอง (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.) บางโรงเรียนไม่มีเครื่องเล่นเทป และเนื่องจากครูต้องสอนหลายวิชา จึงไม่มีเวลาทำสื่อการเรียนการสอนและไม่สามารถทำสื่อได้ครบทุกกิจกรรม และอุปสรรคที่สำคัญ คือ การขาดแคลนงบประมาณ (พิมพา นาคสุข, 2527) ส่วนนักเรียนเองก็ไม่มีสื่อการเรียนไว้ใช้เอง

2.7 ด้านการวัดและประเมินผล ข้อสอบไม่ได้เน้นทางด้านการฟังและพูดตามจุดประสงค์ของหลักสูตร เพราะผู้ออกข้อสอบไม่ใช่ผู้สอน การวัดผลมักจะเน้นในด้านการอ่านและการเขียนมากกว่า (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.) ข้อสอบที่ใช้วัดและประเมินผล ไม่ครอบคลุมเนื้อหาและกิจกรรมในคู่มือครู ข้อสอบมีคำศัพท์ที่นักเรียนไม่เคยเรียนมาก่อน (สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2528) นอกจากนี้ครูยังประสบปัญหาด้านการขาดแคลนอุปกรณ์ในการทำแบบทดสอบ ส่วนการประเมินผลให้ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ต่าง ๆ ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ไม่มีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ครูจึงไม่มั่นใจว่าเกณฑ์ตัดสินของตนจะใช้ได้หรือไม่ (พิมพา นาคสุข, 2527) จำนวนจุดประสงค์มีมากเกินไปและตั้งเกณฑ์ไว้สูงมาก การวัดผลจึงค่อนข้างละเอียด และการวัดผลย่อยมีมากเกินไป ทำให้เสียเวลาเรียน ซึ่งแต่ละห้องทำการวัดผลไม่สม่ำเสมอ (ดวงเดือน แสงชัย, 2528)

3. ปัญหาด้านเอกสารประกอบหลักสูตร

หนังสือแบบเรียนภาษาอังกฤษมีภาพประกอบน้อยไม่ค่อยเหมาะสมและไม่ดึงดูดใจผู้เรียน อีกทั้งแบบฝึกหัดมีการฝึกเขียนน้อยมากและควรจัดพิมพ์ให้เหมือนกัน นักเรียนจะได้ไม่สับสน

4. ปัญหาด้านผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

4.1 ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน เป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษบรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ตั้งไว้ แต่จากงานวิจัยของ รวงทอง ดำรงสุกิจ (2524) พบว่า ตัวผู้บริหารเองเป็นผู้ที่ไม่เข้าใจถึงจุดประสงค์ของหลักสูตร ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเห็นว่าการเลือกสอนภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาซึ่งความจริงแล้ว หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เป็นหลักสูตรที่จบในตัวเอง ส่วนผู้บริหารบางคนไม่เข้ารับการอบรมซึ่งทำให้ไม่สามารถที่จะนิเทศครูหรือแนะนำเกี่ยวกับการใช้คู่มือครูได้

4.2 ครู

โรงเรียนประถมศึกษา ไม่มีครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่สำเร็จวิชาเอกภาษาอังกฤษมาโดยตรง (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.) ครูบางคนขาดความรู้ด้านวิธีสอนรวมทั้งขาดความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน เพราะครูไม่เคยอบรมหรือระยะเวลาที่ใช้อบรมน้อยเกินไป ไม่เข้าใจวิธีสอนอย่างถ่องแท้ ครูบางคนออกเสียงภาษาอังกฤษผิดเพี้ยนไปมาก (ศรินทิพย์ รักษาสัตย์, สัมภาษณ์) ครูบางคนสอนหลายวิชาและยังทำหน้าที่ครูประจำชั้นด้วย อีกทั้งกิจกรรมของโรงเรียนมีมากจึงทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนและไม่มีเวลาทำอุปกรณ์ ครูบางคนไม่สนใจสอนภาษาอังกฤษเพราะถือว่าเป็นวิชาเลือก (กรมวิชาการ, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ครูยังไม่ยอมรับวิธีสอนแบบใหม่ ๆ ครูไม่ใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียน เพราะไม่มั่นใจในการออกเสียง ขาดทักษะในการสอน เช่น การใช้ภาษาพูดและการออกเสียง เป็นต้น ซึ่งในการออกเสียง มีแถบบันทึกเสียงเตรียมไว้ให้สำหรับครูใช้ฝึก แต่ครูไม่ฝึก จึงเกิดปัญหาในด้านการพูดและการออกเสียงมาก (จิตรรา วนิชานันท์, สัมภาษณ์) ครูส่วนใหญ่เข้าใจผิดว่ากระบวนการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนั้นไม่ต้องเน้นไวยากรณ์ ซึ่งความจริงแล้วไวยากรณ์ยังจำเป็นต้องใช้อยู่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูว่าจะแทรกตรงไหน ส่วนครูบางคนก็ยังไม่เปลี่ยนบทบาทของตนเอง

4.3 นักเรียน

เนื่องจากสภาพแวดล้อมของนักเรียน ไม่เปิดโอกาสในการนำภาษาอังกฤษไปใช้ นักเรียนจึงไม่สามารถใช้ทักษะต่าง ๆ ให้เกิดความชำนาญได้ นักเรียนจึงไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญของภาษาอังกฤษ (พิมพา นาคสุข, 2527) และจากงานวิจัยของ สุมณเทียร แก่นมณี (2524) พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มีฐานะยากจน และยังมี ความแตกต่างกันมากในด้านสิ่งแวดล้อม ความพร้อมทางครอบครัว สติปัญญา และวุฒิภาวะ จึงขาดเรียนบ่อย ๆ ทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง เมื่อทำกิจกรรม นักเรียนที่เรียนอ่อนมักจะทำไม่ได้ และเรียนไม่ทันเพื่อน

4.4 ผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในฐานะผู้สนับสนุนให้การเรียนของนักเรียนบรรลุผลสำเร็จได้ แต่ก็ยังมีผู้ปกครองบางคนไม่เข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรภาษาอังกฤษและไม่สามารถเป็นที่ปรึกษาหรือให้คำแนะนำได้เมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ประกอบกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ทำให้นักเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ผลที่ตามมาคือ ทำให้นักเรียนขาดกำลังใจและความมั่นใจในการเรียนภาษาอังกฤษ รวมทั้งแรงจูงใจในการนำภาษาอังกฤษไปใช้อีกด้วย

จากสภาพปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ปรับปรุงหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและมีการนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน อีกทั้งเพื่อความสอดคล้องกันกับความต้องการและความเหมาะสมในแต่ละท้องถิ่น หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาฉบับปรับปรุงนี้ มีการปรับปรุงในส่วนที่เป็นเนื้อหาของทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเน้นความสามารถในการใช้ทักษะทั้ง 4 ในการสื่อความหมายและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจุดประสงค์ของการฟังที่ต้องการเน้น คือ ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการฟัง เข้าใจสิ่งที่ฟังและปฏิบัติตามได้ รวมทั้งความสามารถในการวิเคราะห์เรื่องที่ฟังได้ด้วย ส่วนทักษะการพูดยังคงเน้นในจุดเดิมคือ ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องและชัดเจน สำหรับทักษะการอ่าน มีจุดเน้นที่สำคัญคือ ให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการอ่านและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปเชื่อมโยงกับคำใหม่ที่พบแล้วอ่านคำใหม่นั้นได้ อีกทั้งให้ผู้เรียนมีความสามารถ

ในการวิเคราะห์และสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งการใช้พจนานุกรมและใช้ความสามารถในการอ่านเพิ่มความรู้ให้กับตนเอง ทักษะสุดท้าย คือ ทักษะในการเขียน จุดประสงค์ที่ต้องการเน้นคือ ให้ผู้เรียนสามารถลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียนได้ สามารถแสดงความคิดอย่างอิสระและใช้การเขียนในการสื่อความหมายให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

วิธีสอนภาษาอังกฤษที่นิยมใช้ในประเทศไทย

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยมีมานานกว่า 100 ปีแล้ว วิธีสอนภาษาอังกฤษในช่วงที่ผ่านมานั้นมีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ซึ่งวิธีสอนภาษาอังกฤษบางแบบได้ใช้อยู่เป็นเวลานานหลายสิบปี บางแบบเพิ่งจะแพร่หลายเข้ามาในประเทศไทยเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา การใช้วิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงไปตามความคิดเห็นและความเชื่อของนักภาษาศาสตร์ในแต่ละยุคแต่ละสมัย เพื่อให้การเรียนการสอนในประเทศประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย ผู้วิจัยจะขอกกล่าวถึงวิธีสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย เฉพาะวิธีสอนที่เคยใช้กันแพร่หลาย หรือเป็นที่รู้จักกันดีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนวิธีสอนภาษาอังกฤษบางแบบ ซึ่งเป็นวิธีสอนที่นำมาใช้เฉพาะบางโรงเรียน เช่น โรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นต้น ผู้วิจัยจะขอเว้นไปไม่นำมากล่าวไว้ในที่นี้ วิธีสอนภาษาอังกฤษที่สำคัญ ๆ และเป็นที่ยอมรับกันดีในประเทศไทย มีดังนี้

1. วิธีสอนแบบธรรมชาติ (Natural Method)
 2. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method)
 3. วิธีสอนแบบตรง (Direct Method)
 4. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Aural-Oral Approach)
 5. วิธีสอนแบบเอกเทศภาพ (Individualized Instruction)
 6. วิธีสอนแบบผสมผสาน (Eclectic Method)
 7. แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)
 8. วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters)
1. วิธีสอนแบบธรรมชาติ (Natural Method)

วิธีสอนภาษาอังกฤษแบบธรรมชาตินี้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพบปะ คลุกคลีกับเจ้าของภาษาโดยตรง โดยใช้วิธีพูดเป็นหลัก ผู้สอนจะเน้นเรื่องคำศัพท์มากโดยถือว่าการเรียนภาษานั้นคือ การเรียนคำศัพท์ ถ้านักเรียนรู้จักคำศัพท์มากก็ถือว่านักเรียนผู้นั้นรู้ภาษาดี ส่วนการเรียน

ไวยากรณ์นั้นเป็นการให้คำจำกัดความและกฎเกณฑ์ เนื้อเรื่องที่ใช้สอนจะนำมาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นเกณฑ์ เช่น วันนี้อากาศขมุกขมัว ฝนกำลังจะตก ครูก็มักจะคุยกับนักเรียนเรื่องฝน หรืออาจจะเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของนักเรียนในขณะนั้น การสอนด้วยวิธีนี้ ถ้าครูมีความสามารถ นักเรียนก็จะเรียนภาษาใหม่ได้เร็ว

ข้อเสียของวิธีสอนแบบธรรมชาติ คือ

- ก. เป็นวิธีสอนที่ต้องลงทุนมาก เพราะต้องใช้ครูที่เป็นเจ้าของภาษาที่แท้จริง มาทำการสอนภาษา การสอนจึงจะได้ผลดี
- ข. ครูมักจะเป็นผู้พูดเสียเอง เป็นส่วนมาก ทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้ฝึกและเมื่อมีการฝึกพูดจริง อาจพูดผิดไวยากรณ์ เพราะครูผู้สอนจะถือหลักว่าพูดพอให้เข้าใจได้เท่านั้น ไม่ต้องถูกต้องทั้งหมดก็ใช้ได้
- ค. เนื่องจากการสอนไม่ได้เน้นโครงสร้างของภาษา ไม่มีการคัดเลือกรูปแบบประโยคมาสอนตามลำดับ และไม่มีการย่ำรูปแบบประโยครูปแบบใดรูปแบบหนึ่งในการฝึก นักเรียนจึงไม่สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2525)

* 2. วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method)

วิธีสอนแบบนี้ เป็นวิธีสอนแบบเก่าแก่ที่สุด ซึ่งมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่สมัยที่ชาวยุโรปเรียนภาษาลาติน และกรีก (อุไรวรรณ ศฤงคารนันต์, 2527) เป็นวิธีสอนภาษาอังกฤษที่ใช้ อยู่ในประเทศไทยนานที่สุด นับตั้งแต่เริ่มมีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย เป็นต้นมา แต่ไม่สามารถบอกได้ว่า ใครเป็นผู้ริเริ่มใช้วิธีสอนแบบนี้ ซึ่งต่อมาได้มีผู้นำเอาวิธีสอนนี้มาใช้สอนภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน สเปน และอังกฤษ การสอนตามวิธีนี้มาจากแนวความคิดที่ว่า ภาษามีกฎเกณฑ์ มีระบบระเบียบ คนจะใช้ภาษาได้ต้องเข้าใจภาษาได้ถูกต้อง เข้าใจกฎเกณฑ์และระเบียบในภาษานั้น ๆ ถ้าครูสามารถทำให้นักเรียนได้รู้กฎเกณฑ์และคำศัพท์แล้ว ผู้เรียนก็จะสามารถรู้ความหมายของข้อความนั้น ๆ ได้ ดังนั้นการสอนด้วยวิธีนี้จึงเน้นเรื่องกฎเกณฑ์การใช้ภาษา ข้อยกเว้นต่าง ๆ และใช้วิธีการแปลเป็นหลัก (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2525) โดยถือว่าภาษาประกอบด้วยคำเป็นจำนวนมากที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาอื่น

ทิพวัลย์ มาแสง (2532) กล่าวถึงข้อดีและข้อเสียของวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปลไว้ดังนี้

ข้อดีของวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล

ก. ใช้ทดสอบความเข้าใจเรื่องที่เรียนไปแล้ว

ข. เหมาะสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาในระยะเริ่มแรกซึ่งยังไม่รู้จักระบบเสียง

โครงสร้าง และความหมาย

ข้อเสียของวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล

ก. นักเรียนไม่ได้เรียนตามธรรมชาติของภาษา ไม่มีโอกาสฝึกพูด ดังนั้นนักเรียนจะพูดไม่ได้ ถ้าพูดได้ก็ไม่คล่อง

ข. การอ่านจะต้องอ่านเป็นภาษาอังกฤษและแปลเป็นภาษาไทยก่อน จะไม่เข้าใจทันทีแบบ Reading Comprehension

ค. การสอนศัพท์ จะสอนด้วยการแปลและในการสอนศัพท์แต่ละครั้งมีเป็นจำนวนมาก นักเรียนนำไปใช้จริงในการแต่งประโยคไม่ได้

ง. การสอนไวยากรณ์ นักเรียนไม่สามารถสร้างประโยคเองได้ เพราะนักเรียนเรียนด้วยการแปลกฎเกณฑ์ต่าง ๆ

จ. การสอนเขียน นักเรียนจะไม่มี ความมั่นใจในการแต่งประโยค การเรียงลำดับคำในประโยคไม่ถูกต้อง เพราะต้องแปลเป็นภาษาไทยก่อนซึ่งการแปลเป็นภาษาไทยก่อนจะทำให้การเรียงคำในประโยคไม่ถูกต้อง เพราะลักษณะโครงสร้างของภาษาไทยและภาษาอังกฤษในรูปประโยคแตกต่างกัน

3. วิธีสอนแบบตรง (Direct Method)

ในช่วงปี ค.ศ. 1850 - 1900 การสอนภาษาต่างประเทศในยุโรปได้มีการปรับปรุงวิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล เพื่อให้การสอนภาษามีประสิทธิภาพมากขึ้น วิธีสอนแบบตรงเป็นวิธีสอนที่ไม่ใช้ภาษาของนักเรียนเลย ครูจะพูดภาษาต่างประเทศตลอดเวลา โดยใช้สิ่งแวดล้อมใกล้เคียงตัวเป็นเครื่องช่วยในการเรียนรู้ความหมาย เช่น อุปกรณ์ ของจริง การแสดงท่าทาง การแสดงละคร การสาธิต การสอนแบบนี้ไม่เน้นการจำกฎเกณฑ์เลย แต่มุ่งด้านการฟัง การออกเสียง และการพูดเป็นสำคัญ (คิด พงศทัต และ ศิธร แสงธนู, 2516) นักเรียนจะได้รับการฝึกในด้านการฟัง เลียนแบบ และพูด จนกระทั่งมีความสามารถที่จะใช้ประโยคต่าง ๆ ได้โดยอัตโนมัติ ซึ่ง สุโร พงษ์ทองเจริญ, 2525) ได้กล่าวถึงการสอนแบบตรงว่า

การสอนวิธีนี้มุ่งให้นักเรียนพูดอย่างเดียว แต่ไม่ได้ระมัดระวังในเรื่องโครงสร้างของประโยค การดำเนินการสอนต้องเป็นไปตามลำดับความยากง่าย ... ครูที่ใช้วิธีสอนแบบนี้มักไม่สอนไวยากรณ์ เพราะคิดว่าการเรียนไวยากรณ์ไม่ทำให้การเรียนภาษาอังกฤษได้ผล ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว การเรียนภาษาต่างประเทศนั้น จะเรียนได้สำเร็จและง่ายเข้า ถ้าผู้เรียน ได้เข้าใจในเรื่องโครงสร้างของภาษาที่ตนเรียน

ข้อดีของวิธีสอนแบบตรง

- ก. นักเรียนได้มีโอกาสฝึกพูด
- ข. ครูผู้สอนใช้กริยาท่าทางและอุปกรณ์การสอน ตลอดจนสื่อต่าง ๆ เข้าช่วย

ซึ่งจะทำให้นักเรียนกระตือรือร้น และบทเรียนไม่น่าเบื่อ

- ค. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม

ข้อเสียของวิธีสอนแบบตรง

- ก. มุ่งแต่การพูดเพียงอย่างเดียว
- ข. จะต้องใช้ครูที่พูดภาษาต่างประเทศได้คล่อง ซึ่งหาได้ค่อนข้างยาก
- ค. ไม่คำนึงถึงไวยากรณ์และโครงสร้างทางภาษา
- ง. เสียเวลามากเกินไปในการสอนศัพท์โดยเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นนามธรรม

(Abstract) เพราะไม่ใช้ภาษาไทยเลย ซึ่งเป็นการยากสำหรับผู้สอนที่จะใช้สื่อช่วยในการอธิบายให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายที่ถูกต้องได้ และผู้เรียนอาจจะได้ความหมายที่ไม่ตรงนัก

- จ. ให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ เอง ซึ่งอาจผิดพลาดได้
- ฉ. จะต้องใช้สอนกับนักเรียนที่มีจำนวนไม่มากจนเกินไปและมีเวลาฝึกจึงจะได้ผล

4. วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Aural-Oral Approach)

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2525) กล่าวถึงวิธีสอนแบบฟัง-พูดว่า เป็นวิธีสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางทฤษฎีว่า ภาษาทุกภาษาในโลกนี้ย่อมมีระบบเสียง โครงสร้าง (ไวยากรณ์) และความหมายเป็นของตนเองโดยเฉพาะ

วิธีสอนแบบนี้มีชื่อเรียกหลายชื่อ ได้แก่ Oral Lingual Method และ Oral Linguistic Method ต่อมา บรูคส์ (Brooks, 1964) จึงเสนอศัพท์ใหม่ให้กับวิธีสอนภาษานี้ว่า Audio Lingual วิธีสอนแบบฟัง-พูด เริ่มขึ้นในระยะแรกของสงครามโลกครั้งที่ 2 จากความจำเป็นที่ทหารจะต้องเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอย่างเร่งด่วน เพื่อให้เข้าใจและ

พูดภาษาของเจ้าของภาษาของท้องถิ่นได้โดยใช้สำเนียงที่ใกล้เคียงกับเจ้าของภาษาให้มากที่สุด การสอนภาษาต่างประเทศด้วยวิธีสอนแบบนี้ ถือว่าเป็นการสอนที่ให้เป็นรากฐานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งนำไปสู่ความสามารถในด้านการอ่านและการเขียน และการเรียนภาษาต่างประเทศจะง่ายขึ้นอย่างมากเมื่อให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาพูดก่อน (กานดา ฅ กลาง, 2515)

ข้อดีของวิธีสอนแบบฟัง-พูด

- ก. สอนตามหลักธรรมชาติของการเรียนภาษา
- ข. ส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจภาษาได้เร็ว เป็นการประหยัดเวลา
- ค. การสอนจะช่วยให้นักเรียนพอใจและสนุกสนาน เพราะนักเรียนจะมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตลอดเวลา ทำให้บทเรียนไม่น่าเบื่อ
- ง. นักเรียนมีความมั่นใจว่าตนใช้ภาษาได้ถูกต้อง
- จ. บทเรียนเริ่มจากเรื่องง่ายไปหาเรื่องยาก ทำให้นักเรียนเรียนอย่างสบายใจ
- ฉ. นักเรียนมองเห็นผลที่จะได้รับปลายทางว่า เมื่อเรียนไปแล้วสามารถนำเอาไปพูด อ่านหนังสืออังกฤษรู้เรื่อง และเขียนได้

ข้อเสียของวิธีสอนแบบฟัง-พูด

- ก. การสอนเน้นที่การแสดงออกเพียงอย่างเดียว ไม่เน้นในด้านการเรียนรู้ ความหมายเป็นอันดับแรก
- ข. นักเรียนไม่สามารถสร้างประโยคได้ เพราะนักเรียนเรียนโดยวิธีเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ ความรู้ความสามารถจึงอยู่ในลักษณะที่จำกัด
- ค. ครูจะต้องเตรียมการสอนอย่างละเอียดและอุปกรณ์ประกอบการสอนต้องใช้มาก (สุไร พงษ์ทองเจริญ, 2525)

5. วิธีสอนแบบเอกัตภาพ (Individualized Instruction)

วิธีสอนแบบเอกัตภาพ ได้เริ่มแพร่หลายมาตั้งแต่ประมาณ ปี ค.ศ.1970 เป็นต้นมา เป็นการสอนที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสามารถ ความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน ซึ่งถือว่าทุกคนมีความสามารถไม่เท่ากัน

ส่วนการจัดการเรียนการสอนแบบเอกัตภาพนั้น อุไรวรรณ ศฤงคารนันต์ (2526) กล่าวว่า ทั้งผู้สอนและผู้เรียน อาจจะร่วมมือกันตั้งจุดมุ่งหมายของการสอนและดำเนินการเรียน

การสอนเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้น โดยผู้สอน เป็นผู้แนะนำและใช้กิจกรรม เป็นศูนย์การเรียน มีการแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ เพื่อปฏิบัติกิจกรรมทางภาษาตามความสามารถ ความสนใจ และความถนัด ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพของตนเอง

ข้อดีของวิธีสอนแบบ เอกัตภาพ

- ก. ใช้แก้ปัญหา นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ที่ต่างกันได้
- ข. นักเรียนจะได้รับการฝึกภาษาอย่างทั่วถึงกัน เพราะแต่ละกลุ่ม เป็นกลุ่มย่อย ที่มีสมาชิกไม่มากนัก
- ค. นักเรียนที่เรียนอ่อนไม่รู้สึก เป็นปมด้อยในการเรียน เพราะได้เรียนตาม ความสามารถของตนและ เป็นการแข่งขันกับตนเองมากกว่า
- ง. นักเรียนที่เรียนเก่งจะไม่รู้สึก เบื่อหน่ายในการที่จะต้องรอนักเรียนที่เรียนช้า เพราะมีโอกาสที่จะเลือกกิจกรรมได้หลายประเภท ตามความสนใจของแต่ละคน
- จ. เป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการให้และการรับ รู้จักช่วยเหลือ เพื่อนร่วมชั้น เป็นการฝึกนิสัยในการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

ข้อเสียของวิธีสอนแบบ เอกัตภาพ

- ก. ถ้ามีนักเรียนหลายคนในห้องเรียน จะต้องอาศัยครูหลายคนจึงจะดูแล นักเรียนได้อย่างทั่วถึง
- ข. จะต้องอบรมให้นักเรียนมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง มีระเบียบวินัย และ นักเรียนจะต้องทำงานได้เองตามลำพังโดยไม่มีใครบังคับ

6. วิธีสอนแบบผสมผสาน (Eclectic Method)

ปัจจุบันนี้วิธีสอนภาษาต่างประเทศ มีแนวโน้มที่จะใช้วิธีสอนแบบผสมผสานมากขึ้น เพราะวิธีสอนแบบนี้เป็นการเลือกใช้ข้อดีของวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกัน การสอนของครู คนหนึ่งอาจจะใช้หลาย ๆ แบบ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียน สภาพห้องเรียน จุดมุ่งหมาย และ เนื้อหาวิชา ผู้ที่จะใช้วิธีสอนแบบนี้จนบรรลุผลสำเร็จนั้น จะต้องเป็นผู้ที่รอบรู้ในวิธีสอนแบบต่าง ๆ เป็นอย่างดี และสามารถเลือกวิธีสอนมาใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน (หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมสามัญศึกษา, 2522)

จอห์น เอฟ ฮาสเคล (John F.Haskell, 1978) ได้สรุปหลักการหรือ แนวคิดที่ผู้สอนสามารถนำมาใช้ในวิธีสอนแบบผสมผสานไว้ดังนี้

- ก. การเรียนรู้ภาษา ต้องเรียนรู้ในสิ่งที่มีความหมาย และเป็นจริง
- ข. ผู้สอนควรใช้ภาษาที่เรียน เป็นสื่อในการสอน ผู้เรียนจึงจะเกิดการเรียนรู้ภาษาขึ้นได้
- ค. การแปล เป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยความสามารถพิเศษอย่างสูงมาก จึงไม่เหมาะสมที่ครูจะใช้วิธีการแปลกับผู้เริ่มเรียนภาษา แม้ว่าการแปลจะมีประโยชน์ทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ทันทีก็ตาม แต่เมื่อใช้การแปลไปนาน ๆ จะทำให้ผู้เรียนติดนิสัยอยู่กับการแปล และละทิ้งการแปลได้ยากมาก
- ง. การพูดเลียนแบบ การท่องจำ และการฝึกกระสวนโครงสร้างไม่ได้ช่วยสอนภาษาอย่างแท้จริง ในบางครั้งผู้สอนอาจใช้เทคนิคเหล่านี้ในชั้นเรียนได้ แต่มีข้อเสียที่ว่า เทคนิคเหล่านี้เป็นการฝึกอย่างไม่มี ความหมาย ผู้สอนใช้บ่อยจนพร่ำเพรื่อเกินไปทำให้ผู้เรียนเกิดความ เบื่อหน่าย
- จ. การอ่านออกเสียงจะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในระยะ เริ่มเรียนตัวพยัญชนะหรือ การผสมอักษรเป็นคำ การอ่านออกเสียงไม่ได้ช่วยการสอนอ่าน แต่ช่วยการอ่านเป็นคำ ๆ ซึ่งไม่ได้แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนเข้าใจ เรื่องที่อ่านหรือไม่ และการอ่านเป็นคำ ๆ ไม่ช่วยให้ผู้เรียนพูดออกเสียงในบทสนทนาได้ถูกต้อง นอกจากนี้การอ่านออกเสียงจะเป็นสิ่งที่กีดกันทักษะการอ่านที่ดีของผู้เรียนอีกด้วย
- ฉ. ควรสอนศัพท์ตั้งแต่เริ่ม เรียน แต่คำศัพท์นั้นจะต้องอยู่ในบริบทที่มีความหมาย ไม่ควรให้ผู้เรียนจำแต่เพียงคำศัพท์เท่านั้น แต่ควรให้ผู้เรียนได้ใช้คำศัพท์นั้นอย่างถูกต้อง และใช้บ่อย ๆ การให้ผู้เรียนท่องจำคำศัพท์เป็นชุด ๆ เหมือนอย่างตารางสูตรคูณ หรือชื่อวันต่าง ๆ ในรอบสัปดาห์นั้น ไม่ควรทำ เพราะ เป็นการส่งเสริมการแปล และทำให้ผู้เรียนติดนิสัยเลิกได้ยาก
- ช. ควรสอนการอ่านและการเขียนให้ผู้เรียนทันทีที่เห็นว่า ผู้เรียนมีความพร้อมแล้ว แม้ว่าผู้เรียนจะอ่านหรือเขียนสะกดคำผิดก็ไม่เป็นไร
- ซ. ผู้สอนควรคำนึงถึงกลยุทธ์ในการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Strategies) มากกว่าความรู้เกี่ยวกับภาษา คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนรู้โครงสร้างไวยากรณ์ทีละโครงสร้างในครั้งหนึ่ง ๆ แต่ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกโครงสร้างหลายแบบไปพร้อม ๆ กันในคราวเดียวกัน แต่ต้อง เป็นโครงสร้างที่อยู่ในบริบทที่มีความหมายและเป็นจริง

ฉ. ข้อผิดพลาดของนักเรียนมิได้เกิดจากการแทรกแซงในภาษา (Language Interference) แต่ข้อผิดพลาดของนักเรียนประมาณ 67% เกิดจากกลยุทธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเองที่นำมาประยุกต์ใช้ไม่ถูกต้อง ดังนั้นผู้สอนควรให้ความสนใจในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และลักษณะที่เป็นสากลของภาษามากกว่าจะสนใจในเรื่องของความแตกต่างกันของภาษา

ญ. ในการเรียนภาษานั้น ไม่ว่าจะ เป็นแผนการเรียนหรือชั้นเรียนใดก็ตาม ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่า ผู้เรียนต้องการเรียนหรือจำเป็นต้องเรียนอะไรบ้าง เป็นประการแรก

ฎ. ผู้เรียนที่เรียนภาษาที่สอง จะนำเอาประสบการณ์และความรู้ทางภาษาแม่ของตนมาใช้ในสถานการณ์การเรียนรู้ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้

ฏ. ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และการนำไปใช้เป็นประโยชน์ได้ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจะต้องพิจารณาถึงสิ่งเหล่านี้ด้วย คือ การสื่อสารโดยไม่ใช้คำพูด (Non Verbal Communication) การเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesics) วัฒนธรรม การออกเสียงเน้นหนักในคำ จังหวะ การออกเสียงสูงต่ำในประโยค และการไม่ออกเสียงของสระในคำ (Vowel Reduction)

ฐ. การเรียนรู้ภาษาจะไม่เกิดขึ้น หากผู้เรียนไม่ต้องการเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน หรือไม่มีความสามารถพอ ดังนั้นความสำเร็จในการเรียนรู้ภาษาจึงขึ้นอยู่กับ การเลือกและการตัดสินใจของผู้เรียนเอง แต่ทั้งนี้ความคาดหวังของผู้สอน แผนการสอน และสภาพแวดล้อมในชุมชนย่อมมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้เรียนด้วย

* 7. แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach)

ในปัจจุบันแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ได้รับการกล่าวถึงในลักษณะที่เป็นแนวการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาที่เรียนไปใช้ในการสื่อความหมายได้จริง แนวการสอนเพื่อการสื่อสารเน้นในเรื่องของการสื่อความหมายมากกว่าที่จะเน้นการจำกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ ลำดับชั้นการสอนจะเรียงจากสิ่งที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด หรือเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และสภาพแวดล้อมของผู้เรียนมากที่สุดก่อน แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร เน้นความสำคัญของทักษะการพูด แต่มีวิธีการฝึกแตกต่างจากวิธีสอนแบบฟัง-พูด (คณะนิสิตสาขาการสอนภาษาอังกฤษ, 2520)

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2524) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ว่า แนวการสอนแบบนี้อิงหลักการของแนวการสอนภาษาเพื่อใช้ตามความมุ่งหมาย (Notional Approach) โดยยึดหลักต่อไปนี้

ก. เสนอบทเรียนในลักษณะของบทสนทนาสั้น ๆ ใช้สถานการณ์ที่สร้างขึ้นให้เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อสร้างความสนใจ มีการอภิปรายถึงจุดประสงค์ของการสนทนา รวมทั้งบทบาทและสถานที่ที่มีการสนทนานั้น

ข. การฝึกสนทนา อาจจะฝึกเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มได้ ใช้กิจกรรมต่างๆ มาช่วยเพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้ถูกต้องและคล่องแคล่ว

ค. ศึกษาโครงสร้างพื้นฐานที่ปรากฏในบทสนทนาที่แสดงเนื้อหาความสำคัญโดยใช้อุปกรณ์ เช่น ภาพวาด การแสดงท่าทางหรือการอธิบาย จะทำให้เกิดความเข้าใจว่าประโยคนั้นมีความหมายอย่างไร และนักเรียนจะต้องใช้โครงสร้างนั้นได้อย่างถูกต้อง

การจัดการเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด ครูผู้สอนจึงควรมีความสามารถ ดังที่พินอคเซียโร และ โบโนโม (Finocchiaro and Bonomo, 1973) ได้เสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

ก. ควรวางแผนในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ นักเรียน

ข. ควรวางแผนในการจัดสถานการณ์ รวมทั้งอุปกรณ์ที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของเรื่องที่น่ามาสอนใหม่

ค. ควรจัดบทเรียนแต่ละบท ให้มีทั้งการฝึกเพื่อให้เป็นนิสัย และการฝึกให้ใช้ภาษาอย่างมีความหมาย โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร

ง. ควรใช้ภาษาของนักเรียนให้น้อยที่สุด แต่อาจใช้ภาษาของนักเรียนเมื่อเห็นว่า จะช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจข้อมูลที่สำคัญบางประการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จ. ควรหาวิธีการให้นักเรียนได้ฝึกพร้อมกันทั้งชั้น ฝึกเป็นกลุ่ม และฝึกเป็นรายบุคคล

ฉ. เปิดโอกาสให้นักเรียนฝึกเป็นคู่บ้าง

ข. ควรจัดเตรียมการฝึก บทสนทนา ตลอดจนบทความต่าง ๆ เพื่อให้บทเรียนมีหลายลักษณะ ซึ่งจะช่วยให้เสริมเนื้อหาในบทเรียนและช่วยให้นักเรียน ได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสาร

ข. ควรมีความคล่องตัวในการใช้ เครื่องบันทึกเสียง และสามารถนำการฝึกในห้องปฏิบัติการมาประสานกับการจัดกิจกรรมในห้องเรียนได้

ฅ. ควรรู้ว่าจะใช้กิจกรรมการอ่านและกิจกรรมการเขียนเมื่อใด

ญ. ควรจัดเตรียมบทเรียนสำหรับการฝึกอ่าน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนได้เพิ่มพูนทั้งความรู้และประสบการณ์

ฎ. กิจกรรมการเขียนที่ครูจะจัดให้กับนักเรียน ควรมีส่วนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยให้เขียนอย่างอิสระ

ฏ. ส่งเสริมให้นักเรียน เข้าใจวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาทั้งจากบทสนทนาและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

ฐ. ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีความภูมิใจในชาติและภาคภูมิใจในตัวเองขณะที่เรียนรู้ในเรื่องวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา

ฑ. ควรเลือกใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ ที่จะช่วยให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและข้อเท็จจริงด้านวัฒนธรรม อย่างมีประสิทธิภาพ

ฒ. ควรจัดให้มีการประเมินผล เพื่อให้ทราบถึงสัมฤทธิ์ผลของนักเรียน และประสิทธิภาพในการสอนของครู แล้วจัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายบุคคล

อมรา แสงจันทร์ (2524) ได้สรุปหลักการของแนวการสอนเพื่อการสื่อสารที่จะนำมาใช้ในการสอนภาษาไว้ดังนี้

ก. ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนความรู้ด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารตั้งแต่เริ่มเรียน ผู้สอนควรแสดงให้เห็นว่ารูปแบบของภาษาที่สอนจะใช้ได้ในสถานการณ์ที่มีความหมาย และสามารถนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ได้จริงซึ่งเป็นการกระตุ้นและเร้าให้ผู้เรียนสนใจบทเรียนมากยิ่งขึ้น ถ้าหากผู้สอนสามารถเตรียมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีโอกาสพบปะสนทนากับเจ้าของภาษา ก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์และทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข. ความรู้ความสามารถในการสื่อสาร รวมทั้งกฎเกณฑ์ไวยากรณ์และกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้อยู่จริง ควรจัดให้พอเหมาะ ไม่มากเกินไป หรือน้อยเกินไป เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษานั้นไปสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

ค. ผู้สอนควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ การฝึกฝน รวมทั้งได้รับประสบการณ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้สอนอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายกฎเกณฑ์ของไวยากรณ์ หน้าที่ของรูปแบบภาษาแต่ละแบบ ตลอดจนอธิบายถึงความเหมาะสมกับสถานการณ์ได้ และควรจะอธิบายถึงวัฒนธรรม ประเพณีของผู้ใช้ภาษานั้น ๆ ด้วย

ง. ผู้สอนต้องเน้นการฝึกให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางไวยากรณ์ไปใช้ในการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง นอกเหนือจากที่ต้องมีความรู้ด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษาที่ใช้กับแต่ละกลุ่มสังคมและแต่ละสถานการณ์

จ. ความต้องการของผู้เรียน จะต้องอยู่ในกรอบของความรู้ทางไวยากรณ์ และความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้อยู่ในแต่ละกลุ่มสังคมด้วย

8. วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters)

วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา (Concentrated Language Encounters หรือ CLE) ได้รับการพัฒนามาจากนักภาษาศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางการอ่าน และครูผู้สอนภาษาหลายคน เช่น ไบรอัน เกรย์ ดร.ริชาร์ วอล์คเกอร์ และ เนีย ดอร์ จากประเทศออสเตรเลีย โดยเมื่อประมาณต้นปี ค.ศ.1960 ได้เริ่มมีการทดลองวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา ในโครงการเทรเกอร์ พาร์ค(Trager Park Project) กับนักเรียนพื้นเมืองชาวออสเตรเลีย เป็นครั้งแรกที่โรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค (Trager Park School) ซึ่งเป็นโรงเรียนย่านชานเมืองแอลิส สปริง (Alice Spring) รัฐนอร์ทเทิร์น เทร์ริทอรี (Northern Territory) ประเทศออสเตรเลีย

ครูผู้สอนภาษาในโรงเรียนเทรเกอร์ พาร์ค ได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนอย่างละเอียด ซึ่งในการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาดังกล่าวได้ใช้วิธีการหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การสังเกต การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษของครู และการเรียนของนักเรียน ตลอดจนศึกษาถึงกระบวนการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ของนักเรียน รวมทั้งศึกษาปัญหาทางการอ่านของนักเรียนด้วย จากผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เอง ทำให้กลุ่มครูผู้สอนภาษาอังกฤษเหล่านั้น ได้ตั้งเป้าหมายและสร้างโครงการสอนทางภาษาที่เป็นไปตามธรรมชาติขึ้น โดยให้ผู้เรียนภาษาที่นักเรียนจะได้รับนั้นผ่านประสบการณ์การใช้ภาษาทุกด้าน หรือใช้การสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษานั้นเอง ผลการทดลองการสอนภาษาอังกฤษด้วยวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาของโครงการเทรเกอร์ พาร์ค ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี เพราะนักเรียนชาวพื้นเมืองซึ่งมีอยู่ประมาณ 90% ของโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการอ่านและเขียนน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านประสบการณ์เกี่ยวกับความคิดรวบยอดของตัวอักษร สามารถอ่าน เขียน ฟัง และพูดภาษาอังกฤษได้อย่างดีเกือบ 100%

จากนั้นวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จึงได้รับการเผยแพร่ออกไปทั่วประเทศออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สำหรับในประเทศไทย ได้มีการทดลองวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเป็นครั้งแรกในวิชาภาษาอังกฤษกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 ที่โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2527 โดย ดร.ริชาร์ด วอล์คเกอร์ (Richard Walker) ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและการเรียนรู้ทางการอ่าน ดร.เบรندن บาร์เล็ท (Brendon Bartlett) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการอ่านของ บริสเบนวิทยาลัยบัณฑิตศึกษาแห่ง บริสเบนคอลเลจ ออฟ แอดvanced เอ็ดดูเคชัน (Brisbane College of Advanced Education) ประเทศออสเตรเลีย และ ดร.เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย ได้ร่วมมือกันจัดตั้งศูนย์การอ่าน ณ โรงเรียนประถมสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อทดลองการสอนดังกล่าว ผลการทดลองสอนประสบความสำเร็จ นักเรียนสามารถอ่าน เขียน และพัฒนาทักษะการฟังและการพูดได้ดี ในระยะเวลาเพียง 20 คาบเรียน (คาบละ 20 นาที) หนังสือเรียนที่เลือกใช้ในการทดลอง คือ "A Little Red Hen"

เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย (2532) กล่าวว่า หลักการและแนวทฤษฎีของวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา มีพื้นฐานมาจากแนวทฤษฎีในการสอนภาษาจากหลาย ๆ ทฤษฎีด้วยกัน ซึ่งประกอบด้วยแนวทฤษฎีทางภาษาหลัก ๆ 3 ทฤษฎีด้วยกัน คือ

ก. แนวทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร (Communicative Approach) แนวทฤษฎีการสอนแบบนี้จะเน้นการใช้ภาษาของผู้เรียนเป็นหลัก โดยอาศัยหลักการของภาษาศาสตร์เชิงสังคมวิทยา (Sociolinguistics) ซึ่งว่าด้วยเนื้อหาบริบท (Context) ภาษาและวัฒนธรรมที่แตกต่างกันในแต่ละชุมชนที่อาจใช้ผิดแผกแตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม การสอนตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นปฏิสัมพันธ์ในการใช้ภาษาระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน เป็นสำคัญ การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากแสดงออกทางภาษา หรือการทดลองการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ย่อมจะทำให้การพัฒนาภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามธรรมชาติได้ เนื้อหาที่จัดขึ้นเป็นบทเรียนจึงควรเน้นบริบททางภาษาที่มีความหมายแก่ผู้เรียน ตามหลักการใช้ภาษาในสังคมในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตามกาลเทศะมากกว่าจะจัดแบบวิเคราะห์ภาษาให้ผู้เรียนเรียนเพียงเพื่อเข้าใจระบบเสียง คำ และไวยากรณ์เท่านั้น นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสแสดงออกทางภาษา ในลักษณะปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อให้การฝึกปฏิบัติในการใช้ภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ ผู้สอนจะมีหน้าที่คอยช่วยเหลือ แนะนำ และแก้ไข การใช้ภาษาที่ถูกต้องแก่นักเรียน กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ การทำงานกลุ่มย่อยเพื่อร่วมกันอ่าน เขียน และการโต้ตอบกันโดยใช้การฟัง และการพูด

ข. แนวทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ (Natural Approach) ทฤษฎีการสอนแบบนี้ จะเน้นการใช้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่ ผู้เรียน (Comprehensible Input) โดยใช้กระบวนการเรียนการสอน (Process) ที่เหมาะสมกับการรับรู้ทางภาษาของผู้เรียน (Language Acquisition) เป็นหลัก ผลของการเรียนรู้ (Output) จะประสบความสำเร็จดังที่คาดหมายได้ ถ้าผู้สอนเข้าใจวิธีการให้ปัจจัยป้อนเข้าอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียน การให้ปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมายเป็นที่เข้าใจได้แก่ ผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการการสอนความคิดรวบยอดทางภาษาที่ถูกต้อง ซึ่งอาจจัดลำดับการสอนได้ ส่วนการใช้วัสดุของจริงที่มีอยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ได้แก่ วัตถุต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเคยพบ และเคยให้อยู่ในชีวิตประจำวันจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งนั้น ๆ ได้อย่างรวดเร็ว แต่การที่เราจะนำของจริงทุกอย่างมาให้ผู้เรียนได้เห็นคงเป็นไปได้ยาก ดังนั้น

การใช้สิ่งทดแทนของจริงเหล่านั้น ได้แก่ รูปภาพต่าง ๆ ก็อาจช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและได้รับความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้นได้เป็นอย่างดี เพราะผู้เรียนสามารถถ่ายโยงความคิดไปยังของจริงที่ตนเคยเห็นมาก่อนได้ การพัฒนาความคิดรวบยอดจะง่ายขึ้น หลังจากนั้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสดำเนิน ได้ฟัง เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่เข้าใจมาแล้ว การพัฒนาการฟังและการพูดก็ย่อมจะง่ายและเป็นที่ยอมรับได้มากขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พบสัญลักษณ์ เช่น ตัวอักษรที่เขียนขึ้นโดยมีความหมายตามที่เคยฟัง เคยพูดมาก่อน การถ่ายโยงความคิดรวบยอดก็จะชัดเจนมากขึ้น ซึ่งกระบวนการที่จะเป็นกระบวนการสำคัญในการถ่ายโยงการอ่านเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้อง ตามการรับรู้ภาษาของมนุษย์ทั่วไป

ค. ทฤษฎีการสอนอ่าน ซึ่งยึดหลักทางภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยา (Psycholinguistics) โดยเน้นกระบวนการอ่านของมนุษย์เป็นสำคัญ

การอ่าน คือ การสร้างความหมายจากสัญลักษณ์โดยผ่านกระบวนการทางความคิด (Smith, 1971; Goodman, 1973) วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่จะใช้ในการสอนอ่านจึงจำเป็นต้องพิจารณาหลักการและทฤษฎีดังกล่าว เพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านที่ถูกต้องและเป็นไปโดยธรรมชาติ ซึ่งนักภาษาศาสตร์เชิงจิตวิทยาไม่ได้มองการอ่านเพียงแต่การแสวงหาความหมายเพื่อความเข้าใจสัญลักษณ์หรือตัวอักษรเท่านั้น แต่คำนึงถึงหลักการทางจิตวิทยาในการรับรู้จากการอ่าน การถ่ายโยง ความคิดรวบยอด รวมทั้งองค์ประกอบอื่น ๆ ที่จะช่วยให้การอ่านสมบูรณ์ อันได้แก่ ความสนใจ ประสบการณ์เดิม และการระลึกได้จากสิ่งที่อ่านไปแล้ว

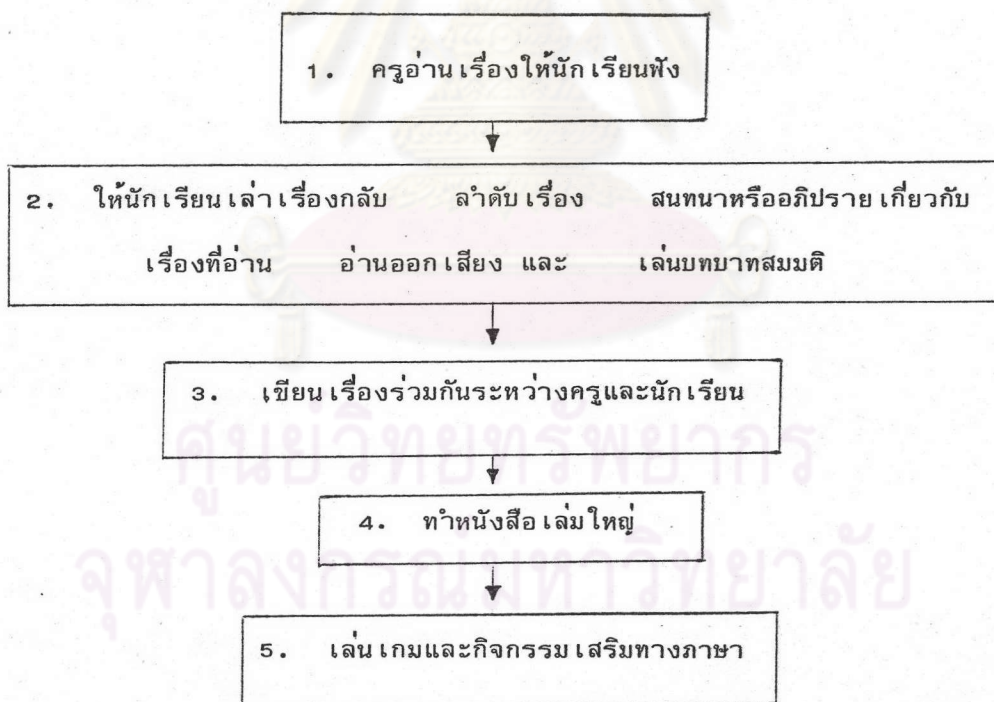
ด้วยหลักการและทฤษฎีทั้ง 3 ประการดังกล่าวมาแล้ว อาจสรุปได้ว่า วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา จะเน้นการพัฒนาภาษาในบริบทที่เป็นไปตามการรับรู้โดยธรรมชาติ โดยการพัฒนาความหมายรวมของภาษาไปสู่องค์ประกอบย่อยของภาษา

การจัดขั้นตอนการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษา จะจัดให้การอ่านเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทักษะทางภาษาไปสู่การพัฒนาทักษะอื่น ๆ เช่น การฟัง การพูด และการเขียนในลักษณะทักษะสัมพันธ์ หรือในลักษณะบูรณาการตามหลักการสอนเพื่อการสื่อสาร นักเรียนจะใช้บริบททางภาษา จากการอ่านเป็นปัจจัยป้อนเข้าที่มีความหมาย และพัฒนาปัจจัยป้อนเข้านั้นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการใช้เทคนิค การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะสื่อสาร

ซึ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในทักษะสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้อย่างเป็นธรรมชาติ และเกิดความคล่องตัว จนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาจนถึงขั้นนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจึงเน้นการสอนความหมายรวมของภาษาก่อนจะสอนรูปพยางค์ สระ คำสะกด และไวยากรณ์ ซึ่งเป็นส่วนประกอบย่อยของภาษา

ขั้นตอนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน อย่างต่อเนื่องกัน โดยเริ่มจากการที่ครูอ่านเรื่องให้นักเรียนฟัง จากนั้นจึงให้นักเรียนเล่าเรื่องกลับ ลำดับเรื่อง สนทนา หรืออภิปราย เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ แล้วเขียนเรื่องร่วมกันทั้งครูและนักเรียน ต่อจากนั้นให้นักเรียนช่วยกันทำหนังสือเล่มใหญ่ แล้วจึงเล่นเกมและกิจกรรมเสริมทางภาษาอื่น ๆ

แผนผังแสดงขั้นตอนการสอนตามวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ขั้นตอนการสอนทั้ง 5 ขั้นนี้ จะคำนึงถึงกระบวนการของหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง (Mastery Learning) (เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย, 2532) ทั้งนี้เพราะจำเป็นต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียนในกระบวนการเรียนการสอนด้วย เวลา

ที่ใช้ในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันไปตามวัยและสติปัญญา ดังนั้นการให้
ผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติทางภาษามาก ๆ ย่อมจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มาก

แนวทางการประเมินผลวิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

ครูสามารถประเมินพฤติกรรมของนักเรียน ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการเรียน
การสอน ไว้ดังนี้

- ก. การเล่าเรื่องย้อนกลับ หลังจากฟังครูเล่าจบแล้ว (recall)
- ข. การสื่อความเข้าใจเนื้อเรื่อง โดยการแสดงบทบาทสมมติ และการวาดภาพประกอบเรื่อง (Communication)
- ค. การบอกลำดับก่อน-หลังของเรื่อง ในขณะที่นักเรียนร่วมกันเขียนเรื่อง (ordering)
- ง. การออกเสียงคำต่าง ๆ (ระหว่างการเล่าเรื่องย้อนกลับและเล่นเกม)
- จ. การเรียงคำเป็นประโยค (จากการเล่นเกม)
- ฉ. การสะกดคำและการแต่งประโยค
- ช. ความร่วมมือของนักเรียนและความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานกลุ่ม
- ซ. ความสนใจของนักเรียนเกี่ยวกับการอ่าน (สังเกตจากการนำหนังสือไปศึกษาด้วยตนเองเมื่อมีเวลาว่าง)

ประโยชน์ของการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา

- ก. ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอนและจะรักการอ่านมากขึ้น
- ข. ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ โดยเน้นความเข้าใจความหมายหรือความคิดรวบยอดของภาษา ก่อนที่จะเข้าใจเรื่อง เสียง และสัญลักษณ์ในลักษณะบูรณาการ
- ค. ผู้เรียนมีโอกาสฝึกการใช้ภาษาในทักษะต่าง ๆ เพราะกิจกรรมต่าง ๆ เน้นปฏิสัมพันธ์ทางภาษาเป็นหลัก โดยมีการซักถาม การโต้ตอบ การเล่าเรื่องกลับ การเขียนเรื่องร่วมกัน และการเล่นเกมบัตรคำต่าง ๆ

- ง. ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการอ่านที่ถูกต้องและเหมาะสมกับการรับรู้ของมนุษย์ อันประกอบด้วย ความสนใจ การใช้ประสบการณ์เดิม และการระลึกได้จากสิ่งที่อ่านไปแล้ว
- จ. ผู้เรียนมีโอกาสดำเนินงานร่วมกับผู้อื่น และได้ฝึกการใช้ประชาธิปไตย การวางแผน การยอมรับฟังความคิดเห็นและความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน
- ฉ. วิธีการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาจะ เน้นการเรียนรู้ในทฤษฎีมนุษยนิยม โดยถือหลักศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นสำคัญ ผู้เรียนจะมีโอกาสแสดงความสามารถเฉพาะด้าน และก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- ช. ผู้สอนสามารถให้การสอนซ่อมเสริมได้ กับผู้เรียนหลายกลุ่ม ตามระดับความสามารถ
- ซ. ผู้เรียนจะค้นคว้ากับการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการทำงานร่วมกันจากกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการ เสริมสร้างคุณธรรมประทับใจ และคุณนิสัยที่ดีแก่ผู้เรียนอีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 สรุปวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ

วิธีสอน	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการเรียนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
<p>แบบธรรมชาติ (Natural Method)</p>	<p>ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษา เป็นเครื่องมือสื่อความหมาย ได้โดยใช้การพูดเป็นหลัก</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้สถานการณ์ในขณะนั้น เป็น เนื้อหา ในการ เรียนการสอน 2. การสอน เน้น เรื่องคำศัพท์มาก 3. การเรียน ไวยากรณ์มัก ให้นักเรียน จำความหมายของคำศัพท์และ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ 4. ผู้เรียนมีส่วนในการ เลือก เนื้อหา ที่จะ เรียนในบางครั้ง เพราะครู ถือหลัก ในการสอน เนื้อหาตาม ความสนใจของผู้เรียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนได้คลุกคลีกับ เจ้าของภาษาซึ่งมีส่วนใน การส่งเสริมด้านการพูด 2. ผู้เรียนสามารถสื่อ ความหมายได้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นวิธีสอนที่ต้องลงทุนมาก เพราะต้องจ้างครูที่เป็น เจ้าของภาษามาสอน 2. ครูจะเป็นผู้พูด เป็นส่วนใหญ่ นักเรียนจึงไม่มีโอกาสได้ ฝึกพูด ทำให้พูดไม่ได้ หรือ ถ้าพูดได้ก็ไม่ถูกหลักไวยากรณ์ 3. การสอนไม่เน้นโครงสร้าง ของภาษา

ตารางที่ 1 สรุปวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ (ต่อ)

วิธีสอน	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการเรียนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
<p>แบบไวยากรณ์และแปล (Grammar-Translation Method)</p>	<p>เพื่อให้ผู้เรียนรู้ความหมายของคำและประโยค</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเรียนเน้นเรื่องกฎเกณฑ์การใช้ภาษา ข้อยกเว้น และใช้วิธีแปลเป็นหลัก 2. การเรียนมุ่งด้านการอ่านและเขียน 3. อุปกรณ์การเรียนที่นักเรียนใช้คือ พจนานุกรมทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สามารถเข้าใจเรื่อง ที่อ่านได้ 2. เหมาะสำหรับผู้ที่เริ่มเรียนภาษาในระยะแรก ๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเรียนไม่เป็นไปตาม <u>ธรรมชาติของภาษา</u> เพราะนักเรียนไม่มีโอกาสฝึกพูด ทำให้พูดไม่ได้ 2. การอ่านจะไม่เข้าใจได้ทันที เพราะต้องอาศัยการแปลก่อน 3. นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ด้านคำศัพท์ ไปใช้ในการแต่งประโยคได้ 4. นักเรียนไม่สามารถเรียงลำดับคำในประโยคได้ เพราะนักเรียนมักจะใช้โครงสร้างประโยคภาษาไทยในการแต่งประโยคก่อนแล้วแปลเป็นภาษาอังกฤษซึ่งโครงสร้างทางภาษาต่างกัน

ตารางที่ 1 สรุปรูปวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ (ต่อ)

วิธีสอน	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการเรียนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
<p>แบบตรง (Direct Method)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟังและพูดสื่อความหมายได้ 2. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติ 3. เพื่อให้ผู้ออกเสียงได้ถูกต้อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสอนเป็นไปตามลำดับความยากง่าย 2. การสอนไม่ระมัดระวังเรื่องโครงสร้างของประโยคเพราะไม่สอนไวยากรณ์ 3. ใช้สิ่งแวดล้อมรอบตัว เป็นเครื่องช่วยในการเรียนรู้ความหมาย 4. การสอนมุ่งเน้นการฟัง การออกเสียงและการพูด 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนได้ฝึกพูดภาษามาก 2. ผู้สอนใช้กริยาท่าทางและอุปกรณ์การสอนหลายอย่างทำให้นักเรียนไม่เบื่อหน่ายและกระตือรือร้นในการเรียน 3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มุ่งแต่ทักษะการพูดเพียงอย่างเดียว 2. ต้องใช้ครูที่พูดภาษาต่างประเทศได้คล่อง ซึ่งเป็นไปได้ยากสำหรับประเทศไทย 3. ไม่คำนึงถึงไวยากรณ์และโครงสร้างทางภาษา 4. จะเสียเวลาในการสอน คำศัพท์ที่มีความหมายเป็นนามธรรม เพราะทำให้นักเรียนเข้าใจได้ยาก อาจมีผลให้นักเรียนได้ความหมายที่ผิดไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 สรุปวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง (ต่อ)

วิธีสอน	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการเรียนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
<p>แบบฟัง-พูด (Aural-Oral Approach)</p>	<p>ให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ โดยเน้นการฟังและพูด</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสอนยึดหลักทางภาษาศาสตร์ 2. การสอนเป็นไปตามลำดับชั้นของการสอนภาษา 3. ครูจะสอนภาษาโดยใช้การเลียนแบบ การท่องจำ และการฝึกซ้ำ ๆ เพื่อให้ นักเรียนจำได้และสามารถใช้ภาษาได้โดยอัตโนมัติ 4. ใช้ภาษาที่เจ้าของภาษาใช้จริงในชีวิตประจำวัน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเรียนยึดหลักธรรมชาติของการเรียนภาษา 2. เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนเข้าใจภาษาได้เร็ว 3. นักเรียนจะมีส่วนในการทำกิจกรรมตลอดเวลา ทำให้บทเรียนไม่น่าเบื่อ 4. นักเรียนมีความมั่นใจในการใช้ภาษา 5. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปหายาก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนไม่สามารถสร้างประโยคได้ เพราะเรียนโดยการเลียนแบบเป็นส่วนใหญ่ 2. ครูจะต้องเตรียมการสอนอย่างละเอียดและต้องใช้อุปกรณ์การสอนมาก 3. เนื้อหาที่เรียนอยู่ในวงจำกัด 4. ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้ 5. การสอนเน้นการฟังและพูด โดยที่ไม่รู้ความหมาย

ตารางที่ 1 สรุปวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ (ต่อ)

วิธีสอน	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการเรียนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
<p>แบบ เอกัตภาพ (Individualized Instruction)</p>	<p>เน้นความแตกต่าง ระหว่างบุคคล</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทสนทนาที่ใช้จะมีข้อความสั้น ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์ต่าง ๆ 2. การเรียนจะแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ 3. ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนแต่ละครั้ง 4. เป็นการเรียนสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุด 5. เน้นการสื่อความหมายมากกว่าการจำกฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นการแก้ปัญหาในเรื่องความแตกต่างกันของพื้นฐานความรู้ของนักเรียน 2. นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมทางภาษาได้อย่างทั่วถึง 3. เป็นการเรียนที่แข่งกับตนเองจึงไม่รู้สึกเป็นปมด้อย 4. นักเรียนที่เรียนเก่งไม่รู้สึกเบื่อหน่าย 5. เป็นการฝึกนิสัยให้รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ต้องใช้ครูหลายคน ถ้ามีนักเรียนจำนวนมาก 2. นักเรียนบางคนที่ไม่ซื่อสัตย์ต่อตนเองและทำงานตามลำพังไม่ได้จะไม่ได้รับประโยชน์เท่าใดนัก

ตารางที่ 1 สรุปวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ (ต่อ)

วิธีสอน	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการเรียนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
<p>แนวการสอน เพื่อ การสื่อสาร (Communicative Approach)</p>	<p>เน้นความสามารถในการใช้ ภาษา เพื่อสื่อความหมาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทเรียนมีลักษณะ เป็นบทสนทนาที่ เป็นสถานการณ์จริงที่ใช้ในชีวิต ประจำวัน 2. เป็นการเรียนที่ เน้นผู้เรียน เป็น ศูนย์กลาง 3. กิจกรรมทางภาษา เป็นหัวใจ สำคัญของการสอน 4. ครูจะเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำในการ ทำกิจกรรมทางภาษา 5. เป็นการสอนทักษะรวม (ทักษะสี่ด้าน) มากกว่า ทักษะเดียว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนกล้าแสดงออก ในการใช้ภาษา 2. บทเรียนไม่น่าเบื่อ เพราะ มีกิจกรรมหลากหลาย 3. เนื้อหาที่เรียนมีประโยชน์ ในการนำไปใช้ได้จริง ในชีวิตประจำวัน 	<p>สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ไม่เอื้ออำนวยในการใช้ ภาษาอังกฤษจะทำให้สิ่ง ที่เรียนได้</p>

ตารางที่ 1 สรุปวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ (ต่อ)

วิธีสอน	จุดมุ่งหมาย	กิจกรรมการเรียนการสอน	ข้อดี	ข้อเสีย
<p>แบบมุ่งประสบการณ์ ภาษา (Concentrated Language Encounters)</p>	<p>เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ จากความหมายรวมของ ภาษาก่อนที่จะเรียนรู้ถึง องค์ประกอบย่อยของ ภาษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. การสอนจะเริ่มต้นจากทักษะการอ่าน 2. เมื่อฟังเรื่องที่ครูอ่านแล้ว นักเรียนจะต้องเล่าเรื่องย้อนกลับ ลำดับเรื่องใหม่ สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน อ่านออกเสียง และเล่นบทบาทสมมติ 3. นักเรียนช่วยกันเขียนเรื่อง 4. ทำหนังสือเล่มใหญ่ 5. เล่น เกมและกิจกรรมเสริมทางภาษา 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เรียนจะรักการอ่านมากขึ้น เพราะได้รับความสนุกสนาน จากกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการอ่านก่อนทักษะอื่น ๆ 2. ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ 3. เป็นการฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น การทำงานที่ต้องมีการวางแผนและฝึกการใช้ประชาธิปไตย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้เวลาในการสอนแต่ละขั้นตอนค่อนข้างมาก 2. ครูจะต้องทำและใช้อุปกรณ์มาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในปี พ.ศ.2508 ศรีเรือน แก้วกังวาล ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบความรู้พื้นฐานของผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาหลักการที่จะทำให้การเรียนภาษาอังกฤษได้ผลดี และเปรียบเทียบความรู้พื้นฐานของผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษ โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชานี้ สร้างข้อทดสอบเพื่อวัดความรู้พื้นฐานของนักเรียนและสร้างแบบสอบถามเพื่อทราบตัวการที่มีอิทธิพลต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยทำการทดสอบและแจกแบบสอบถามแก่ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า จากโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนสาธิต รวม 232 คน ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจะเรียนได้ผลดี ถ้าดำเนินการเรียนการสอนคล้ายคลึงกับการเรียนการสอนภาษาเดิมมากที่สุด
2. ความรู้พื้นฐานของนักเรียน (ตัดสินจากข้อทดสอบ) อยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 64.22
3. นักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษเร็ว (เริ่มเรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) เรียนได้ดีกว่านักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษช้า
4. เหตุผลที่นักเรียนชอบเรียนภาษาอังกฤษเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย คือ เห็นว่า มีประโยชน์ จำเป็น ได้อาชีพดี โฟร่าะ เพลิดเพลิน ฯลฯ

ส่วนสาเหตุที่ไม่ชอบเรียน เพราะเห็นว่า ไวยากรณ์ คำศัพท์ และตัวสะกดยาก แบบฝึกหัดมาก ครูสอนไม่ดี ไม่ค่อยได้พูด ฯลฯ

ในปี พ.ศ.2512 ประไพศรี อยู่ทวี ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการจำแนกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพื้นฐานความรู้และไม่มีพื้นฐานความรู้ และที่มีเพศต่างกัน ว่ามีความสามารถแตกต่างกันหรือไม่ โดยผู้วิจัยได้สร้างข้อทดสอบเพื่อการจำแนกเสียงชั้นชุดหนึ่ง นำข้อทดสอบนี้ไปทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ และกลุ่มที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ ทั้งชายและหญิง ในโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนประชาบาล และโรงเรียนเทศบาล จำนวน 400 คน ปรากฏผลการวิจัยว่า นักเรียนที่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษมีความสามารถในการจำแนกเสียงพยัญชนะภาษาอังกฤษสูงกว่า

นักเรียนที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษและความแตกต่างระหว่างเพศไม่ทำให้ความสามารถในการจำแนกเสียงแตกต่างกัน

ในปี พ.ศ.2512 วิรัตน์ ไวยกุล ได้ทำการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาอังกฤษของครูผู้สอนระดับประถมศึกษาตอนปลายในจังหวัดเชียงใหม่ ประจำปีการศึกษา 2512 ผลของการวิจัยพบปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านเกี่ยวกับตัวครู การออกเสียงภาษาอังกฤษของครูยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร โอกาสที่ครูจะได้เข้ารับการอบรมมีน้อย ครูคนเดียวต้องสอนหลายวิชา และมีชั่วโมงการสอนค่อนข้างมาก ทำให้ไม่สามารถเอาใจใส่ปรับปรุงการสอนได้เต็มที่
2. ด้านกิจกรรมการสอน โรงเรียนขาดอุปกรณ์ ครูขาดความรู้ และสภาพแวดล้อมไม่อำนวยในการจัดกิจกรรมการสอน
3. ด้านหลักสูตรและแบบเรียน หลักสูตรมีเนื้อหามากเกินไป เนื้อเรื่องในหนังสือแบบเรียนบางตอนสับสน และไม่ค่อยเหมาะสมกับท้องถิ่น

ในปี พ.ศ.2514 นิยม สุขประพันธ์ ได้ศึกษาถึงสภาพบางประการที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในโรงเรียนประถมศึกษา 9 แห่ง ได้พบว่า สภาพที่มีผลต่อการเรียนภาษาสูงหรือต่ำนั้น ได้แก่

1. ตัวนักเรียนเอง เช่น ความสนใจในการเรียนภาษาอังกฤษ นิสัยในการเรียน และระดับความมุ่งหมายของนักเรียนในการเรียนภาษาอังกฤษ เป็นต้น
2. ตัวครูและการสอนของครู เช่น วุฒิและประสบการณ์ของครู ความรู้ลึกของครู ต่อการสอนภาษาอังกฤษ จำนวนชั่วโมงและจำนวนวิชาที่สอน แบบเรียนที่ใช้เป็นหลักในการสอนระดับความมุ่งหมายของครูต่อผลการเรียนของนักเรียน ตลอดจนวิธีที่ครูใช้ในการสอน
3. พื้นฐานทางครอบครัว เช่น ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง ทักษะสติ และการส่งเสริมของผู้ปกครองต่อการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ตลอดจนการเอาใจใส่อบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองต่อนักเรียน เป็นต้น

ในปี พ.ศ.2521 จันตรี คุปตะวาทีน ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษที่มีต่อปัญหาการสอนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า ครูส่วนใหญ่สอนภาษาอังกฤษด้วยความสมัครใจและมีทัศนคติที่ดีต่อการสอน ครูเหล่านั้นคิดว่าตนเองมีความรู้ภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ดี และได้รับการอบรม

เพิ่มเติมจากหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้นำความรู้เหล่านั้นมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับนักเรียน การแสวงหาความรู้เพิ่มเติมไม่ทำให้เกิดปัญหาแต่อย่างใด ครูทั้งหมดมองเห็นความจำเป็นในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ส่วนปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการสอนมาก คือ การออกเสียงของนักเรียนกับพื้นฐานความรู้ของนักเรียนไม่เท่ากัน ปัญหาเกี่ยวกับหลักสูตรและแบบเรียน ครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่าหลักสูตรมีจุดมุ่งหมายไม่เหมาะสมกับปัจจุบัน แบบเรียนก็เช่นเดียวกันควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงให้สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้

ในปี พ.ศ.2523 นพมาศ รัตนปริดากุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศของครูภาษาอังกฤษ ในกรุงเทพมหานคร ผลของการวิจัยปรากฏว่า ครูมีการเตรียมบทเรียนเป็นรายสัปดาห์ ใช้วิธีสอนแบบให้นักเรียนได้ฝึกปากเปล่า โดยใช้ภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาไทยในขณะที่สอน ส่วนการฝึกครูภาษาอังกฤษทั้งหมดใช้วิธีการฝึกหลายแบบ โดยคณะเด็กทุกระดับความสามารถไว้ด้วยกัน และเน้นการสอนทักษะฟัง พูด อ่าน เขียน ตามลำดับ ครูใช้อุปกรณ์การสอนน้อย ถ้าใช้อุปกรณ์การสอนครูมักนิยมใช้บัตรคำ แผนภูมิ และรูปภาพ เนื่องจากขาดแคลนอุปกรณ์การสอน หรือไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์การจัดกิจกรรมก็ทำเป็นครั้งคราวเท่านั้น ส่วนการวัดผลจะทำเมื่อจบแต่ละบทเรียน ในขณะสอนครูพบว่า นักเรียนสนใจและสนุกกับแบบเรียนมาก แต่ก็ไม่ทุกครั้ง เนื่องจากจำนวนนักเรียนในชั้นนั้น ๆ มีมากเกินไป อันเป็นสาเหตุหนึ่งและปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ครูไม่มีเวลาพอที่จะจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้ วิธีแก้ปัญหาในการสอนที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติมากที่สุด คือ ถ้ามาร่วมงาน แต่ครูโรงเรียนรัฐบาลระดับประถมศึกษามักหาหนังสืออ่าน แก้ปัญหาเอง นอกจากนี้ครูภาษาอังกฤษได้เพิ่มพูนประสิทธิภาพของตนเอง โดยการหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือและแหล่งวิทยากรต่าง ๆ ด้วย

ในปี พ.ศ.2524 สุมณเฑียร แก่นมณี ได้ทำการประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนทดลองหลักสูตร สังกัดกรมสามัญศึกษา และกรุงเทพมหานคร ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถามถามครูผู้สอน สรุปปัญหาและอุปสรรคทั่วไปที่ครูพบขณะทดลองใช้หลักสูตรได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคส่วนมากเนื่องมาจากตัวเด็ก ทั้งนี้เพราะสภาพทางสติปัญญาของเด็กแตกต่างกันมาก นักเรียนที่เรียนอ่อนมักทำกิจกรรมไม่ได้

นอกจากนี้ยังมีปัญหาจากสภาพทางครอบครัวของเด็กไม่พร้อม ทำให้ขาดเรียนบ่อย และเรียนไม่ทันเพื่อน แบบฝึกหัดสำหรับให้ฝึกมีน้อย ทำให้เด็กเรียนไม่เก่ง ลายมือไม่สวย ปัญหาที่เนื่องมาจากตัวครูพบว่า ครูส่วนมากไม่มีเวลาทำอุปกรณ์และไม่อาจทำอุปกรณ์ได้ครบทุกกิจกรรม และเนื่องจากครูต้องสอนวิชาอื่นด้วยทำให้มีเวลาเตรียมตัวน้อย ครูต้องการแบบทดสอบเพื่อประเมินผลการเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ แหล่งความรู้ทางวิชาการ ผู้ช่วยเหลือนด้านวิชาการ การสัมมนาปัญหาการสอน ความสนใจและกำลังใจจากเพื่อนร่วมงานตามลำดับจากการเปรียบเทียบข้อดีและข้อเสียระหว่างหลักสูตรเก่ากับหลักสูตรใหม่วิชาภาษาอังกฤษ (สมณทิพย์ แก่นมณี, 2524) พบว่า หลักสูตรเก่ามีข้อดีในแง่ที่มีแบบฝึกหัดให้เด็กฝึกทักษะการเขียนและการอ่านมาก นักเรียนเขียนและอ่านได้ดี ส่วนข้อเสียคือ ฝึกการพูดน้อยทำให้เด็กไม่กล้าพูดหรือพูดไม่ได้ นอกจากนั้นเนื้อเรื่องและไวยากรณ์ในหลักสูตรเก่าไม่สัมพันธ์กัน ไม่มีอุปกรณ์การสอนหรือกิจกรรมให้เด็กได้มีส่วนร่วม เด็กจะเบื่อหน่าย ไม่ชอบเรียน เด็กจำศัพท์ได้น้อย รูปประโยคบางประโยคล้าสมัย ส่วนหลักสูตรใหม่มีข้อดีคือ เด็กกล้าพูด สนใจเรียนเพราะมีกิจกรรมให้เด็กมีส่วนร่วม เด็กจะสนุกกับบทเรียนและสามารถพูดภาษาอังกฤษได้ เนื้อหาน่าสนใจ และมีคู่มือครูบอกวิธีสอนทุกขั้นตอน ข้อเสีย คือ เด็กส่วนใหญ่เขียนไม่ค่อยได้ ไม่เน้นไวยากรณ์ ต้องใช้เวลาานเด็กจึงจะพูดได้ และมีแบบฝึกหัดการเขียนน้อยเกินไป

ในปี พ.ศ. 2525 มาลินี จันทวิมล และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่องความถนัดในการเรียนภาษา ทักษะคิด และความสามารถภาษาอังกฤษของผู้ที่เริ่มเรียนวิชาภาษาอังกฤษต่างชั้นกัน โดยมีจุดประสงค์ที่จะเปรียบเทียบผู้เรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้น ป.1, ป.3 และ ป.5 ในด้านการถนัดในการเรียนภาษา ทักษะคิดที่มีต่อชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาแม่และความสามารถทางภาษาอังกฤษ จากผลการวิจัยพบว่า ในด้านความถนัดในการเรียนภาษา ผู้ที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 3 จะมีความถนัดสูงสุด รองลงมาคือ ผู้ที่เริ่มเรียนเมื่อชั้นประถมปีที่ 5 ส่วนผู้ที่เริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 จะมีความถนัดน้อยที่สุด ส่วนในด้านความสามารถในการเรียนภาษา ปรากฏว่าผู้ที่เริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 3 มีความสามารถโดยเฉลี่ยสูงกว่าผู้ที่เรียนในระดับประถมปีที่ 1, 5 ในเกือบทุกทักษะ ส่วนผู้ที่เริ่มเรียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ 1 และประถมปีที่ 5 มีความสามารถใกล้เคียงกัน

เสริมวิทย์ ศุกเมธี (2525) ได้ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการเลือกวิชาในกลุ่มประสบการณ์พิเศษของหลักสูตรประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดจังหวัดสมุทรปราการ พบว่ามีปัญหาการสอนภาษาอังกฤษซึ่งครอบคลุมปัญหาการจัดการและการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน ดังนี้

1. ครูขาดประสบการณ์ในการสอน และขาดครูที่จบวิชาเอกภาษาอังกฤษมาโดยตรง
2. เอกสารหลักสูตรส่งไปให้ตามโรงเรียนน้อยและช้า
3. เอกสารหลักสูตรอ่านเข้าใจยาก
4. โรงเรียนที่อยู่ห่างไกลถูกละเลย ไม่มีอุปกรณ์ ขาดอุปกรณ์สำหรับฝึกการออกเสียง
5. นักเรียนมาก แบ่งกลุ่มฝึกลำบาก
6. ครูมีงานอื่นที่ได้รับมอบหมายมาก ไม่มีเวลาเตรียมการสอน
7. นักเรียนมีความกระตือรือร้น ไม่กล้าออกเสียง นักเรียนมีภาระทางบ้านมาก ไม่มีเวลาท่องศัพท์และไม่ทำการบ้าน

รวงทอง คำรงสุกิจ (2525) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เกี่ยวกับการเลือกสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาที่เริ่มเรียนในปีการศึกษา 2525 เป็นปีแรกพบว่าความพร้อมของโรงเรียนในการเลือกสอนวิชาภาษาอังกฤษนั้นยังไม่พร้อม ในด้านตัวครู คือ ครูผู้สอนไม่ถนัดในการสอนภาษาอังกฤษ ในด้านหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่ได้รับ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนไม่มี หรือมีน้อยเนื่องจากขาดงบประมาณ นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนภาษาอังกฤษ ยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ของการเลือกสอนภาษาอังกฤษ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ เพราะทั้งผู้บริหารและครูให้ความเห็นว่า เลือกสอนภาษาอังกฤษในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เพราะคิดว่าครูผู้สอนมีความสามารถพอจะสอนได้และเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับมัธยม มิได้เลือกเพราะเหตุผลที่ว่าต้องใช้ภาษาอังกฤษที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันและให้เลือกสอนตามความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น

กันยา อธิโรธ (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนนทบุรีที่อยู่ภายใต้โครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทาง

การเรียนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยทักษะการฟัง-พูด การอ่านและการเขียน และได้้นำไปทดสอบนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 332 คน ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 6 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่อยู่ภายใต้โครงการดังกล่าว หลังจากนั้นได้นำคะแนนที่ได้ในแต่ละทักษะและคะแนนรวมมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ แล้วนำไปเทียบกับ เกณฑ์การวัดผลที่กระทรวงศึกษาธิการได้ตั้งไว้ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับพอใช้ แต่ยังคงขาดทักษะการฟัง เพื่อเข้าใจคำถามหรือข้อความการเขียนเดิม ข้อความในประโยคให้สมบูรณ์ การเขียนเรียงคำให้เป็นประโยคและการเขียนบรรยายภาพ ส่วนการอ่านเพื่อความเข้าใจนั้นถึงแม้ว่าคะแนนเฉลี่ยจะอยู่ในระดับพอใช้ แต่ก็ยังเป็นคะแนนในระดับพอใช้ที่ต่ำมากจนเกือบจะอยู่ในระดับที่ต้องแก้ไข

ประยูรศรี วรชัยพิทักษ์ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพทางภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย ข้อทดสอบการฟัง-พูด การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษ และนำแบบทดสอบนี้ไปทดสอบนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง 335 คน ในโรงเรียน 12 โรงเรียน หลังจากนั้นนำคะแนนที่ได้จากการทดสอบมาหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ แล้วนำไปเปรียบเทียบกับ เกณฑ์วัดผลที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นอกจากนั้นยังได้เปรียบเทียบสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนในและนอกโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา โดยใช้ z-test ผลการวิจัยพบว่า สมรรถภาพทางภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับที่ต้องแก้ไข ความสามารถในการฟัง-พูด การอ่านและการเขียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับที่ต้องแก้ไข และสมรรถภาพทางภาษาอังกฤษของนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนในและนอกโครงการโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรระดับประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิมพ์ นาคสุข (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร การศึกษาเฉพาะกรณีของ เขตหน่วยศึกษานิเทศก์หน่วย 6 โดยใช้แบบสอบถาม 2 ฉบับ ฉบับแรกใช้ถามนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 490 คน ฉบับที่สองใช้ถามครูที่สอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 85 คน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตหน่วยศึกษานิเทศก์ หน่วย 6 ทุกโรงเรียน ผล

การวิจัยพบว่า จุดประสงค์ในหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน และ เนื้อหาวิชาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีปริมาณมากเกินไป ครูขาดความมั่นใจในการใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษเพราะยังไม่เข้าใจหลักสูตรดีพอเนื่องจากไม่เคยเข้าร่วม การสัมมนาหรืออบรม เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และผู้ที่เคยเข้าร่วมการสัมมนาหรืออบรม เกี่ยวกับการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรนี้มีความคิดเห็นว่า เวลาอบรมสั้นเกินไป นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านคู่มือครูและตำราเรียนส่งมาช้ามากและจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการ ครูไม่มีเวลาทำสื่อการเรียน และไม่สามารถทำสื่อการเรียนได้ครบทุกกิจกรรม เพราะสอนหลายวิชา ขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำสื่อการเรียน นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ครูสอนภาษาอังกฤษบางส่วนยังใช้วิธีการสอนแบบเดิม คือ การสอนอ่านและแปลอังกฤษและไม่ได้พูดภาษาอังกฤษกับนักเรียน เพราะไม่ค่อยแน่ใจในการออกเสียงให้ถูกต้องส่วนด้านกาจัดและประเมินผลให้ผ่านจุดประสงค์นั้น ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน มิได้มีการจัดทำข้อสอบมาตรฐาน ครูจึงไม่มีความมั่นใจว่า เกณฑ์ตัดสินของตนจะใช้ได้หรือไม่ รวมทั้งการวัดผลย่อยมีมากเกินไปทำให้เสียเวลาเรียน

อารีรัตน์ น้ำเพชร (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพัฒนาการของหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ตั้งแต่พุทธศักราช 2435 - 2528 โดยรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาและสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ซึ่งข้อมูลที่ได้ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและอีกส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า ความมุ่งหมายของหลักสูตรในแต่ละสมัยมุ่งเน้นทักษะในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความต้องการของสังคม ด้านเนื้อหาวิชา ในระยะแรกมีการกำหนดเนื้อหาวิชาให้มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ปัจจุบันเนื้อหาวิชาได้กำหนดให้มีความสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนและมุ่งเน้นให้มีความสามารถในการใช้ภาษา ด้านอัตราเวลาเรียนของหลักสูตรในระยะแรกไม่ได้กำหนดเวลาลงไปแน่นอน ต่อมากำหนดเวลาเรียนไว้ร่วมกับวิชาภาษาไทย ต่อมาเมื่อกำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกได้กำหนดเวลาเรียนสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ด้านกระบวนการเรียนการสอนในสมัยแรกยังไม่เป็นแบบแผนที่แน่นอน ครูผู้สอนเป็นผู้กำหนดวิธีสอนเอง โดยเน้นให้มีความรู้ทางภาษา จึงใช้วิธีการสอนด้วยการแปล ครูเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน มีหนังสือแบบเรียนเป็นสื่อ ต่อมามีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนมากขึ้น แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนเปลี่ยนไปโดยเน้นในการใช้

ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กลุ่มเป็นศูนย์กลางในการฝึกและใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือ ส่วนนักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลในระยะแรกใช้วิธีสอบความรู้เกี่ยวกับภาษา เป็นการทดสอบแบบอัตนัยเกี่ยวกับความรู้ทางกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ต่าง ๆ ต่อมา เปลี่ยนวิธีการสอบโดยทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาจึงมีการสอนทุกทักษะ และลักษณะของข้อทดสอบเป็นแบบปรนัย ความมุ่งหมายของการทดสอบจึงเปลี่ยนไป คือ ทดสอบเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบเดลฟาย (Delphi Technique)

การพิจารณาสรุปหรือตัดสินใจในเรื่องใด ๆ ก็ตามควรจะเป็นสิ่งที่มาจากการพิจารณาของกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ และ / หรือ มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี จะทำให้ได้ผลการพิจารณาที่ถูกต้องแน่นอนยิ่งขึ้น วิธีการที่จะทำให้ได้ความคิดเห็นของกลุ่มบุคคลมาใช้ประโยชน์โดยให้มีความถูกต้อง เชื่อถือได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ วิธีการหนึ่งที่ได้รับการคิดค้นขึ้นมา คือ เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

ในช่วงศตวรรษที่ผ่านมา อาจเรียกได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่น่าทึ่งของการในประเทศไทย ผืนดินและชนวนขยายหาความรู้ใหม่ ๆ โดยการประยุกต์ทฤษฎีกับประสบการณ์ที่มีอยู่เข้าด้วยกันอย่างชาญฉลาด จึงทำให้เกิดแหล่งข้อมูล ระบบข้อมูล และผลงานวิจัยที่ใช้ข้อมูลที่มีอยู่เป็นหลัก ผลงานวิจัยที่ได้จึงปรากฏในแง่ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรม หรือเหตุการณ์ที่ผ่านมาในอดีตหรือกำลัง เป็นอยู่ในปัจจุบันมากกว่าที่จะเป็น เรื่องการมองการณ์ที่จะเกิดในอนาคต

การวิจัยอนาคตจึงเป็นแนวทางใหม่สำหรับวงการวิจัย ซึ่งแท้ที่จริงแล้วการวิจัยลักษณะนี้เริ่มถูกกล่าวขวัญถึงในประเทศอื่นเมื่อไม่นานมานี้เอง แต่ทว่าวิธีการและกระบวนการตลอดจนเทคนิควิทยาที่ใช้ในการวิจัยเพื่ออนาคตนั้นได้รับการพัฒนาและปฏิรูประบอย่างรวดเร็วมาก เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากผลการวิจัยเพื่ออนาคตนี้ได้มากที่สุด จุมพล พูลภัทรชีวิน (2529) กล่าวว่า การวิจัยในอนาคต เป็นการศึกษาเพื่อมองเหตุการณ์หรือพฤติกรรมในอนาคต (ระยะยาวหรือระยะสั้นก็ตาม) ที่เกี่ยวข้องกับการทำนาย (prediction) การฉายภาพ (projection) และการคาดการณ์ (forecast)

1. บรรยายอนาคตในรูปแบบต่าง ๆ ที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นของกลุ่มประชากรที่ศึกษา

2. ประเมินสถานการณ์ในปัจจุบันกับความรู้ต่าง ๆ ที่เรามีอยู่ในปัจจุบันกับอนาคตที่เป็นไปได้แต่ละทาง

3. บ่งชี้ผลกระทบและผลต่อเนืองที่เป็นไปได้ต่าง ๆ ของแต่ละอนาคต
4. ให้สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าเกี่ยวกับอนาคตที่ไม่พึงประสงค์ที่อาจเกิดขึ้นได้
5. เข้าใจเบื้องหลังของกระบวนการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ความเป็นมาของเทคนิคเดลฟาย

เทคนิคเดลฟาย เป็นเทคนิคที่ได้รับการตั้งชื่อตามชื่อเมืองเดลฟาย ในประเทศกรีซ และเริ่มขึ้นอย่างมีระบบในปี พ.ศ. 2495 โดยใช้ข้อมูลจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ต้องการวิจัย แต่ได้ถูกปิดเป็นความลับมาถึง 10 ปี เนื่องจากทางกองทัพอากาศออเมริกาได้ใช้เทคนิคนี้ในการศึกษาและวิจัยสิ่งต่าง ๆ เพิ่งมาเปิดเผยครั้งแรกในปี พ.ศ. 2505 (เกษมบุญอ่อน, 2522) และได้รับการพัฒนาโดยนักวิจัยของบริษัทแรนด์ (Rand Corporation) ชื่อ โอลาฟ เฮลเมอร์ (Olaf Helmer) และนอร์แมน ดาลกี (Norman Dalkey) ได้เขียนบทความเรื่อง "An Experimental Application of the Delphi Method of the Use of Experts" ลงในวารสาร Management Science ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 เดือนเมษายน พ.ศ. 2506 อันเป็นการกระจายเรื่องราวเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟาย ออกไปอย่างกว้างขวาง (ประยูร ศรีประสาธน์, 2523) และได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วในเวลาต่อมา

ความหมายของเทคนิคเดลฟาย

อเล็กซ์ เจ.ดูคานิส (Alex J. Ducanis, 1970) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า "เป็นการทำนายเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ ที่จะเป็นไปได้ในอนาคตเทคนิคนี้มุ่งที่จะลดผลกระทบหรืออิทธิพลจากบุคคลอื่น ในกรณีที่ต้องมีการเผชิญหน้ากัน ขณะเดียวกันก็เป็นการลดผลกระทบทางด้านความคิดระหว่างผู้เชี่ยวชาญด้วยกันหรืออาจกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า เทคนิคเดลฟาย เป็นวิธีการรวบรวมคำตอบที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับเรื่องที่เราจะศึกษา ในขณะที่ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่ไม่ได้เกี่ยวข้องก็จะถูกจำกัดลงด้วย"

โอลาฟ เฮลเมอร์ และ นิโคลัส เรสเซอร์ (Olaf Helmer and Nicholus Rescher อ้างถึงใน ประยูร ศรีประสาธน์, 2523) ให้คำนิยามของเทคนิคเดลฟายว่า

" เป็นโครงการจัดทำอย่างละเอียดรอบคอบในการที่จะสอบถามบุคคลด้วยแบบสอบถามในเรื่องต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลและความคิดเห็นกลับมา โดยมุ่งที่จะรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจ และสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต"

อัลเฟรด รัสป์ จูเนียร์ (Alfred Rasp Jr, 1973) ได้ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า " เป็นเทคนิคของการรวบรวมการพิจารณาการตัดสินใจที่มุ่งเพื่อเอาชนะจุดอ่อนของการตัดสินใจแต่เดิมที่จำกัดขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะหรือความคิดเห็นของกลุ่มหรือมติของที่ประชุม

ทอร์นตัน และคณะ (Thornton and others, 1975) ให้ความหมายของเทคนิคเดลฟายว่า " เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแก้ปัญหาและตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นวิธีการที่จะขัดเกลาและได้รับความความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง"

ประยูร ศรีประสาธน์ (2523) กล่าวถึงเทคนิคเดลฟายว่า "คือ กระบวนการที่จะเสาะหาความคิดเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกลุ่มคนเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเวลา ปริมาณ และ/หรือสภาพการณ์ที่ต้องการจะให้เป็นที่นี้โดยใช้วิธีการเสาะหาความคิดเห็นด้วยการใช้แบบสอบถาม แทนการเรียกประชุมและจะถามซ้ำประมาณ 3-4 รอบ"

สุวรรณา เชื้อรัตนพงศ์ (2528) กล่าวถึง เทคนิคเดลฟายว่า "คือ กระบวนการที่รวบรวมความคิดเห็นหรือการตัดสินใจจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องและถูกต้องมากที่สุด โดยไม่ต้องนัดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญให้มาประชุมกัน แต่ใช้การตอบแบบสอบถามแทน ซึ่งเทคนิคนี้จะทำให้สามารถระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในที่ต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดทั้งยังประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายอีกด้วย นอกจากนี้ก็ยังช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและไม่ตกอยู่ใต้อิทธิพลความคิดเห็นของผู้อื่นหรือของเสียงส่วนใหญ่ในที่ประชุม"

เทียนฉาย กิระนันท์ (2529) กล่าวถึงเทคนิคการวิจัยแบบเดลฟายว่า " เป็นเทคนิคการวิเคราะห์อีกแบบหนึ่งที่ได้รับการประดิษฐ์ และพัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการวิจัยอนาคตโดยเฉพาะ อาจเรียกได้ว่า DT เป็นวิธีการใช้สำหรับกำหนดโครงสร้างของกระบวนการสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้บรรลุผลในการพิจารณาปัญหาที่ซับซ้อนมาก ๆ ร่วมกันโดยเฉพาะปัญหาที่เกี่ยวกับอนาคตเช่นนี้ จะเป็นปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนมากเกินกว่าที่คนใดคนหนึ่งจะสามารถวิเคราะห์ได้ ถัดแล้วและรอบคอบพอ"

จากคำนิยามดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า เทคนิคเดลฟาย คือ กระบวนการที่จะเสาะหาความคิดเห็นหรือการตัดสินใจจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสอดคล้องกันเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในอนาคตในเรื่องเดียวกัน โดยใช้แบบสอบถามแทนการประชุม เพื่อให้ได้ความคิดเห็นที่เป็นอิสระของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน เทคนิคการวิจัยแบบนี้ใช้ในการวางแผนและการทำนายอนาคต

ลักษณะของ เทคนิค เดลฟาย

1. เทคนิคนี้มุ่ง เพื่อแสวงหาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้วยแบบสอบถาม ดังนั้น ผู้ที่เข้าร่วมโครงการจำเป็นต้องตอบแบบสอบถามตามที่ผู้ทำการวิจัยได้กำหนดขึ้นในแต่ละขั้นตอน (Pill, 1971)
2. เป็นการเสาะแสวงหาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งและไม่ต้องทำให้ความคิดเห็นของคนอื่นมีอิทธิพล หรือมีผลกระทบต่อการศึกษา ตัดสินของคนใดคนหนึ่ง กล่าวคือ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ
3. ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือก เข้าร่วมการวิจัยต้องตอบแบบสอบถามตามที่กำหนดให้ครบทุกขั้นตอน และโดยทั่วไปแบบสอบถามรอบที่ 1 มักเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ในรอบต่อไปจึงเป็นแบบสอบถามในลักษณะมาตราส่วนประเมินค่า อาจจะเป็น 1 - 5, 1 - 6, หรือ 1 - 7 สเกล
4. การตอบแบบสอบถามนั้นผู้เชี่ยวชาญมีโอกาสที่จะกลั่นกรองอย่างละเอียด รอบคอบ และเพื่อให้มั่นใจในการตัดสินใจ จึงมีการถามย้ำหลาย ๆ รอบ แต่ไม่ได้กำหนดจำนวนรอบที่แน่นอน อาจจะถามเพียงสองรอบก็ได้ ในกรณีที่แบบสอบถามรอบแรกเป็นมาตราส่วนประเมินค่า แต่โดยทั่วไปมักจะถามสามหรือสี่รอบหรืออาจมากกว่านั้นก็ได้
5. ใช้สถิติวิเคราะห์การทำนายของกลุ่มทุก ๆ ครั้ง สถิติที่นำมาใช้ในการพิจารณาคำตอบจากแบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3 ก็คือ สถิติการวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency) อันได้แก่ ฐานนิยม (Mode) มัชยฐาน (Median) หรือค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อแสดงตำแหน่งของความคิดเห็น เนื่องจากมาตราที่ใช้กับคำตอบมีเพียงเล็กน้อย ดังนั้นการใช้ค่าเฉลี่ยจึงไม่เหมาะสม มีการใช้ มัชยฐาน หรือฐานนิยมมากกว่าในกรณีที่เห็นความคิดเห็นเรื่องเวลา ปริมาณ หรือสภาพการณ์ในอนาคต

ลักษณะของปัญหาที่ควรวิจัยด้วย เทคนิค เดลฟาย

สุวรรณา เข็อรรัตนพงศ์ (2528) ได้กล่าวถึง ปัญหาที่ควรใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ เดลฟายไว้ว่า ควรใช้เทคนิคนี้เมื่อมีปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

1. ปัญหาที่จะทำการวิจัยไม่มีคำตอบที่ถูกต้องแน่นอน แต่สามารถวิจัยปัญหาได้จากการ รวบรวมการตัดสินใจแบบอัตวิสัย (Subject Judgment) ของผู้เชี่ยวชาญสาขา นั้น ๆ
2. ปัญหาที่จะทำการวิจัยต้องการความคิดหลาย ๆ ด้านจากประสบการณ์หรือความรู้ ความสามารถของผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้น ๆ
3. ผู้วิจัยไม่ต้องการให้ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ แต่ละคนมีผลกระทบหรือมีอิทธิพล ต่อการพิจารณาตัดสินใจปัญหานั้น ๆ
4. การพบปะเพื่อนนัดประชุมของกลุ่ม เป็นการไม่สะดวก เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ หรือ เสียค่าใช้จ่ายและเวลามากเกินไป
5. เมื่อไม่ต้องการเปิดเผยรายชื่อบุคคลในกลุ่ม เพราะความคิดเห็นของคนในกลุ่ม เกี่ยวกับปัญหาที่วิจัยอาจมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรง

ส่วน นาดยา บิลันธนานนท์ (2526) ได้กล่าวถึงปัญหาที่ควรใช้เทคนิคเดลฟายว่า มี ประโยชน์สำหรับการประมาณและวิเคราะห์ในเรื่องต่อไปนี้

1. การประมาณการด้วยการหยั่งรู้ (การตัดสินใจทางเลือกในอนาคต)
2. การประมาณสัดส่วนของเวลาที่คาดหวังไว้สำหรับเหตุการณ์ในอนาคต
3. ประดิษฐ์กรรมทางสังคมและเทคโนโลยีที่คาดหวังไว้
4. โอกาส ปัญหา ความจำเป็น ความต้องการ และการปฏิบัติในอนาคต

จะเห็นได้ว่าปัญหาที่ควรใช้เทคนิคเดลฟาย การวิจัยต้องเป็นปัญหาที่ต้องใช้ความคิดเห็น ความหยั่งรู้ ในการแก้ปัญหา ซึ่งเหล่านี้ใช้ประสบการณ์ ปัญหาส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการ วางแผน การหาหลักการ และการทำนายสภาพกว้าง ๆ ในอนาคต ซึ่งไม่สามารถหาข้อมูล ตัวเลขที่แน่นอนมาใช้เพื่อแก้ปัญหาได้

กระบวนการของเทคนิคเดลฟาย

สุวรรณา เข็อรรัตนพงศ์ (2528) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของเทคนิคเดลฟาย ซึ่งมี 3 - 4 รอบไว้ดังนี้

รอบที่ 1 แบบสอบถามในรอบนี้ มักเป็นคำถามปลายเปิด และถามอย่างกว้าง ๆ เพื่อเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน

รอบที่ 2 แบบสอบถามรอบที่ 2 จะพัฒนาจากคำตอบที่ได้รับจากรอบแรกโดยผู้วิจัย จะรวบรวมความคิดเห็นที่ได้รับทั้งหมดเข้าด้วยกัน วิเคราะห์ออกมาเป็นประเด็นต่าง ๆ พร้อมทั้งตัดส่วนที่ซ้ำซ้อนออก แล้วส่งกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญตอบอีกครั้ง แบบสอบถามรอบนี้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนต้องให้ความสำคัญของแต่ละข้อ รวมทั้งให้เหตุผลหรือคำแนะนำลงในช่องว่างท้ายข้อ ด้วยแบบสอบถามในรอบนี้โดยมากมักเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า ซึ่งในบางครั้งผู้วิจัยก็อาจเริ่มรอบแรกด้วยแบบสอบถามลักษณะนี้ก็ได้ โดยเพิ่มคำถามปลายเปิดในตอนท้ายของแบบสอบถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

รอบที่ 3 หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามรอบที่ 2 คือมาแล้ว ผู้วิจัยจะนำคำตอบแต่ละข้อมาคำนวณหาค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ แล้วสร้างแบบสอบถามใหม่โดยใช้ข้อความเดียวกับรอบที่ 2 เพียงแต่เพิ่มตำแหน่งมัธยฐาน พิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งที่ผู้ตอบแต่ละท่านตอบในรอบที่ 2 ลงไป แล้วส่งกลับไปให้ผู้ตอบท่านนั้น ๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้เปรียบเทียบคำตอบของตนเองกับมัธยฐานและพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่ม แล้วทบทวนว่าต้องการยืนยันคำตอบเดิม หรือต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ หากยืนยันคำตอบเดิม ก็จะได้รับ การขอร้องให้เขียนเหตุผลสั้น ๆ ลงตอนท้ายของข้อนั้น ๆ ด้วย การส่งแบบสอบถามในรอบนี้จะส่งให้กับผู้ที่ตอบแบบสอบถามรอบที่ 2 แล้วเท่านั้น

รอบที่ 4 ผู้วิจัยจะทำตามขั้นตอนเดียวกับรอบที่ 3 แล้วส่งกลับไปให้ผู้ตอบทบทวนคำตอบอีกครั้ง ซึ่งโดยทั่วไปมักตัดรอบนี้ออก เพราะความคิดเห็นในรอบที่ 3 และรอบที่ 4 มีความแตกต่างกันน้อยมาก

ปัจจัยที่มีต่อประสิทธิภาพของเทคนิคเคลฟาย

1. เวลา ผู้วิจัยควรจะมีเวลามากเพียงพอประมาณ 2 เดือน จึงจะเสร็จสิ้นกระบวนการหรืออาจจะใช้เวลาช้าหรือเร็วกว่านั้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจะส่งแบบสอบถามแต่ละรอบคืนมาช้าหรือเร็วเพียงใด

2. ผู้เชี่ยวชาญ ในการเลือกสรรผู้เชี่ยวชาญควรคำนึงถึง

- ก. ความสามารถของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ควรเลือกผู้ที่มีความรู้ความสามารถเป็นเลิศในสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริง ไม่ควรเลือกโดยอาศัยความคุ้นเคยหรือติดต่อง่าย
- ข. ความร่วมมือของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ควรเลือกผู้ที่มีความเต็มใจ ตั้งใจ และมีน้ำใจ ในการให้ความร่วมมือกับงานวิจัยโดยตลอด รวมทั้งยินยอมสละเวลาอีกด้วย
- ค. จำนวนผู้เชี่ยวชาญ ควรเลือกให้มีจำนวนมากเพียงพอเพื่อจะได้ความคิดเห็นใหม่ ๆ และได้คำตอบที่มีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น โดยทั่วไปไม่มีข้อกำหนดตายตัวว่าควรมีจำนวนผู้เชี่ยวชาญกี่คน นักวิจัยบางคนให้ความเห็นว่าผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ถึง 10 คน 10 ถึง 15 คน ในกลุ่มเดียวกันก็มากพอแล้ว ส่วน โทมัส ที แมคมิลแลน (Thomas T. Macmillan) ได้เสนอผลการวิจัย เกี่ยวกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยแบบเดลฟายว่า ควรมีจำนวนเท่าไรจึงจะเหมาะสมในการประชุมประจำปีของสมาคมโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น แห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย (California Junior Colleges Association) เมื่อปี พ.ศ. 2514 พบว่า หากมีจำนวนตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป อัตราการลดลงของความคลาดเคลื่อน (error) จะน้อยมาก ดังแสดงในตาราง
- ตารางที่ 2 แสดงการลดลงของความคลาดเคลื่อนของจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ	ช่วงของความคลาดเคลื่อน	ความคลาดเคลื่อนลดลง
1 - 5	1.02 - 0.70	0.50
5 - 9	0.70 - 0.58	0.12
9 - 13	0.58 - 0.54	0.04
13 - 17	0.54 - 0.50	0.04
17 - 21	0.50 - 0.48	0.02
21 - 25	0.48 - 0.46	0.02
25 - 29	0.46 - 0.44	0.02

(Thomas T. Macmillan, 1971)

นอกจากนี้ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญ ยังมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลต่อความ เชื่อถือได้ ของคำตอบ คือ การอุทิศตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม หากผู้ตอบ เห็นความสำคัญและอุทิศตัวต่อการ ตอบอย่างแท้จริงแล้วข้อมูลที่ได้น่าเชื่อถือ และตรงกับความเป็นจริงมากขึ้น ตรงกันข้ามหากผู้ตอบ ไม่เห็นความสำคัญและตอบ เพียงเพื่อให้เสร็จไปเท่านั้นแล้ว โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาดก็จะ มีมากยิ่งขึ้น

3. แบบสอบถามควรเขียนให้ชัดเจน สละสลวยง่ายแก่การอ่านและเข้าใจ นอกจากนี้ การเว้นระยะในการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแต่ละรอบ ไม่ควรห่างนานเกินไป เพราะ อาจมีผลให้ผู้ตอบลืม เหตุผลที่เลือกหรือตอบในรอบที่ผ่านมาได้

4. ผู้ทำการวิจัย ผู้ทำการวิจัยต้องมีความละเอียดรอบคอบในการพิจารณาคำตอบ และให้ความสำคัญในการตอบที่ได้รับอย่าง เสมอกันทุกข้อ โดยไม่มีความลำเอียงแม้ว่าในข้อนั้น ๆ จะมีบางคนไม่ตอบก็ตาม ทั้งยังมีการวางแผนล่วงหน้า เป็นอย่างดีในการดำเนินงานตามขั้นตอน ของกระบวนการวิจัยแบบ เดลฟายด้วย

ลักษณะเด่นและลักษณะด้อยของ เทคนิค เดลฟาย

สุวรรณา เชื้อรัตนพงศ์ (2528) กล่าวว่า กระบวนการวิจัยทุกชนิดย่อมมีจุดเด่นและ จุดด้อยอยู่เสมอ การที่นักวิจัยจะตัดสินใจเลือกกระบวนการวิจัยแบบใด จะต้องพิจารณาถึงจุดเด่น และจุดด้อยดังกล่าวด้วย เพื่อจะได้เลือกใช้กระบวนการวิจัยได้เหมาะสมกับประเด็นที่ต้องการ ศึกษาโดยให้มีข้อบกพร่องน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เทคนิค เดลฟายก็เช่นเดียวกับกระบวนการ วิจัยแบบอื่น ๆ ซึ่งพอจะสรุปในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ลักษณะเด่น

ก. สามารถหาความสอดคล้องของความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้โดยไม่ต้องจัด ให้มีการประชุมกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งทำได้ยากสำหรับประเทศไทยในกรณีที่ผู้ทำวิจัยไม่มีอำนาจพอ ที่จะทำได้

ข. ข้อมูลที่ได้จะเป็นคำตอบที่น่าเชื่อถือ เพราะว่าเป็นความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ในสาขาวิชานั้น อย่างแท้จริง และได้มาจากการคำถามหลายรอบ จึงเป็นคำตอบที่ได้มาจากการกลั่นกรองหลายรอบ นอกจากนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนแสดงความคิดเห็นของตนอย่างเต็มที่และเป็นอิสระไม่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางความคิด หรืออำนาจเสียงส่วนใหญ่ เพราะผู้เชี่ยวชาญ

เหล่านั้นจะไม่ทราบว่ามีได้อยู่ในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญโตบ้าง และไม่ทราบว่าแต่ละคนมีความคิดเห็นอย่างไร

ค. เทคนิคเดลฟาย สามารถรับข้อมูลจากคนจำนวนมากโดยไม่มีข้อจำกัดทางภูมิศาสตร์

ง. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานต่ำ

จ. เป็นวิธีการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูง

ฉ. ผู้ทำการวิจัยสามารถทราบลำดับความสำคัญของข้อมูล และเหตุผลในการรวบรวมทั้งความสอดคล้องในเรื่องความคิดเห็นได้เป็นอย่างดี

ลักษณะด้อย

ก. ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการคัดเลือกอาจไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญทางสาขานั้น ๆ อย่างแท้จริง ซึ่งทำให้ข้อมูลที่ได้อาจขาดความเชื่อมั่นได้

ข. ผู้เชี่ยวชาญไม่เต็มใจให้ความร่วมมือในการวิจัยอย่างแท้จริงโดยตลอด

ค. แบบสอบถามที่ส่งไปอาจสูญหายระหว่างทาง หรือไม่ได้รับการตอบกลับมาครบในแต่ละรอบ

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัย เลือกใช้เทคนิคเดลฟายในการวิจัยเรื่อง "แนวโน้มของหลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา ในปีพุทธศักราช 2543" เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและวางแผนในการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย